ABONNEMENTS

Indochine		Union postale	
Un an....	8 $00	Un an....	10 $ 00
Six mois..	5 00	Six mois..	6 00

Annonces Légales
0 $ 50 la ligne de 8 points sur justifications de 9 cicéros quelle que soit la page

Annonces Commerciales
Au traité à forfait

Đông-Pháp Thời-Báo

Le Courrier Indochinois

東 洋 時 報

NĂM THỨ HAI SỐ 311
Ngày thứ tư
15 Juillet 1925

Tổng-lý: NGUYỄN-KIM-ĐỊNH
Chủ-bút: NAM-KIỀU

BÁO QUÁN
71, đường Mac Mahon, 71
SAIGON
Dây thép nói (Téléphone)
Số 324

GIÁ BÁN

Đông-Pháp		Ngoại-Quốc	
Một năm...	6 $00	Một năm...	10 $ 00
Sáu tháng...	3 50	Năm năm...	6 00

Mua báo phải trả tiền trước
Mandat và thư đề gởi
M. NGUYỄN-KIM-ĐỊNH

Báo sẽ việc buôn bán hay là việc gì mà thương nghị trước

MỘT TUẦN XUẤT BẢN 3 LẦN NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

PHONG-HÓA NHÀ NAM CÒN HAY MẤT? MẤT HAY CÒN?

Phong-hóa nhà Nam gặp phải cái thời kỳ cũ không ra cũ mới không ra mới này, như ngọn đèn phơ-phất trước gió; như trái banh xô-đẩy trước goal, ai người còn có chút quan tâm với thế đạo mà chẳng bồi-hồi trong dạ bàn-khoăn tức lòng, mỗi khi coi thấy nghe thấy những việc thời sự trên các báo-chương, có ảnh-hưởng đến phong-hóa, thì cái cảm-giác nó lại làm cho phải bồi-hồi nghĩ ngợi, có việc nghe thấy mà ngậm-ngùi than thở, thương cho phong-hóa nước-nhà như sóng dồn gặp lúc sóng cồn, cũng có việc nghe thấy mà hớn hở vui mừng, mừng cho phong-hóa nước nhà dầu gặp buổi đêm khuya canh tàn mà thần-hồn vẫn còn phưởng-phất, cho hay phong-hóa nhà Nam còn cũng chưa hẳn còn; mà mất cũng chưa hẳn mất vậy.

Mấy tháng trước trên các báo chương thấy đăng một việc « theo chồng bỏ con » rằng: « ở làng Quát-hạ thuộc phủ Mỹ-đức tỉnh Hà-đông có một người đàn-bà kia, chồng mới chết, để lại hai đứa con, một đứa lên ba tuổi, một đứa lên sáu tuổi, bấy giờ thị ấy phải lòng một anh chàng kia, cầm cả hai đứa dẫn hai đứa con vào một cái hang trong rừng bỏ đó, đoạn dắc nhau trốn đi. May bữa sau có một bà lão vào rừng hái củi, đến hang nọ trông thấy hai trẻ bơ vơ, liền giựt mình kinh sợ, lại thấy đứa trẻ lớn mất tóc và da, bà càng sợ hải quá, bấy giờ đứa trẻ lớn khóc lóc lạy bà xin cho theo về, và thuật lại rằng: « hôm qua mẹ tôi với một người đờn ông nào đó đem chúng tôi vô đây, rồi bảo tôi dỗ em cho nó chơi, một lát sẽ đem bánh lại cho ăn, nhưng mãi đến nay chẳng thấy mẹ tôi đâu nữa, mà lại có một ông hùm đến, cứ le lưỡi đó lòm liếm đầu tôi, tôi lạy mãi ông mới tha, còn đứa em tôi vì lành quá nên cứ khóc tôi phải cởi áo đắp cho nó ngủ ». Bà lão nghe nói, động lòng thương xót, liền đem hai đứa trẻ về nuôi. — Nghe tới câu chuyện nầy ai mà chẳng tím ruột cầm gan cho cái giống dâm phụ vì say mê tình-dục mà đành lòng dâng con vào miệng hùm, đến nỗi dứ tợn như giống hổ lang kia trông thấy còn không nở gia-hại, huống chi mẹ đẻ dứt ruột ra, lại là hai hòn máu của người chồng trước ký thác lại mà đến muốn mượn tay thú dữ giết đi cho rảnh, để được thỏa tình trong bộc trên giấu, tưởng tự cổ tới giờ cũng chưa ai nghe thấy chuyện con mẹ đàn bà quái ác đến như thế! Sách nho có câu: « nhơn dục thắng thiên-lý vong ». Nghĩa là: « Sự dâm dục của người nó đã thắng thì lẽ trời đến phải mất ». Gớm ghê thay cho thần dâm tà nó đã ám ảnh vào người thì hồn phong-hóa đến phải xiêu lạc đi mất! Tình thân của người ở đời gì bằng tình thân mẹ con, mà đến nay cũng phải than rằng: ôi! mẹ con đời nay! Vậy thì phong-hóa nhà Nam ta có lẽ mất hết rồi! — Nỗi đau lòng chưa nguôi, kế vừa rồi đọc báo lại thấy đăng một việc « con đối với cha mẹ » rằng: « ở làng Thôn-thượng thuộc hạt Mỹ-đức tỉnh Hà-đông, có một nhà kia nghèo-đói có hai con, đến bữa mẹ chạy mãi không sao vay được bát gạo nấu cháo để vợ-chồng con cái ăn qua bữa, người vợ đành ăn lót dạ mấy miếng bầu sống rồi đi làm; còn chồng ở nhà thấy con đói không đành, nên lại cố chạy, nhưng cũng không sao được hột gạo nào, thằng con 13 tuổi nhơn chạy vào bà ngoại xin được một bát gạo đem về, cha thấy vậy mừng lắm, bảo con bỏ vào nấu cháo với bầu cho cả nhà ăn. Đứa con trả lời ngay rằng: « của bà tôi cho tôi mà! » Đoạn nấu cơm ăn một mình, còn cha mẹ thì nhịn đói. — Ôi, cứ như câu chuyện kể trên, đã chán ngán cho cái tình mẹ đối với con ở thời-buổi ngày nay; đọc đến chuyện nầy, lại càng thêm chán ngán cho cái tình con đối với cha mẹ ngày nay! Than ôi! Đọc những truyện hiếu từ ngày xưa như mùa đông nằm trên băng để kiếm cá cho mẹ ăn; cùng là len lỏi vào rừng lấy sữa hươu cho mẹ uống; đi dự tiệc ăn cắp quít để phần cho mẹ; hái trái giấu đỏ riêng phần chín cho mẹ; so với cái truyện thằng bé thất hiếu vô-đạo nầy mà phải than dài cho luân-lý cang-thường đến ngày tiêu diệt! Phong-hóa nhà Nam quả mất rồi, không còn phải nghi-ngại gì nữa. Hay đâu, vừa rồi lại thấy báo chương đăng một bài lại cáo kể chuyện một đứa trẻ ăn mày rất có hiếu là: « hôm mồng hai Mai trong khi tôi ở trong nhà, bỗng nghe ngoài cửa có tiếng trẻ vừa khóc vừa nói rằng: « cha không ăn thì chết mất ». Tôi chạy ra xem thì là hai cha con người ăn mày. Tôi lấy làm ngạc-nhiên, dò hỏi mãi thì thằng bé mới nức-nở nói rằng: « cha con tôi ngày hôm nay kiếm được vài bát cơm, thì cha tôi chẳng chịu ăn chút nào, cứ nhường cho tôi ăn, mãi đến bây giờ trời thì tối rồi, còn một bát cơm tôi bảo cha tôi ăn, cha tôi lại còn nhường cho tôi, tôi sợ rằng cha tôi thương tôi quá mà cứ nhịn cho tôi ăn mãi thì chết mất; nếu cha tôi chết thì... hu! hu! tôi sống với ai! Tôi lạy ông bảo cha tôi ăn cơm đi giùm tôi với! » — Ấy câu chuyện rất nhỏ-mọn mà ai nghe cũng phải cảm-động. Ôi! Bốn ngàn năm phong-hóa, đến ngày tàn-cục, nào thầy kỷ nọ không nhận cha; thầy thông kia bỏ liều mẹ, mà biết đâu « hồn luân-lý » còn ngụ ở một đứa trẻ ăn mày! Viết đến đây ta cũng còn một chút vui lòng rằng: phong-hóa nhà Nam chưa đến nỗi mất hết vậy.

T. H. L.

VĂN NỮ-GIỚI

CUỘC THI NHAN SẮC

Em biết coi quốc văn quốc quấc, nhứt là em ham đọc lạp chí, nhứt báo lắm. Em ráng viết một-ít cho qui ông, qui bà, qui cậu, qui cô, thưởng cái văn chương, tư tưởng học lóm của em thế nào! Tánh em ưa u-tịnh, tịch mịch, ai làm ồn ào em ghét quá! Cả tháng nay, Công-Luận có lập « Cuộc thi nhan sắc », làm cho các báo nhứt là Đ. P. T. B. phản đối kịch liệt (nhiều cô có viết bài trong báo ấy, than phiền C.L.). Em bắt chước viết theo, nhưng ý kiến em thì khác các cô xa lắc!

Em nói rằng ông T. D. bày ra « Cuộc thi nhan sắc » lấy luân lý học mà luận, thì có hại biết dậu trong, cái hại ấy lại có lời nhiều! Cớ quan của một tờ báo Việt-nam là để truyền bá văn chương, tư tưởng, cho quốc-dân trong bán khai thời đại nầy; mà hạng bình dân ta còn ngu dốt cho chủ-nghĩa ấy là « chủ nghĩa bán giấy lấy tiền » nên ít ai ham coi báo. Công-Luận đặt « Cuộc thi nhan sắc » là một mục «quảng cáo» rất hay rất mới đặng bán báo cho chạy. Sao em lại nói thế? — Báo C. L. đăng nhiều bài có văn chương, bàn nhiều vấn đề lợi dân ích quốc, mà vì cớ gì đồng bang đối với C. L. không được nồi nấu, coi đèo người lạnh, nên ông Tự-Do kiếm phương pháp hay làm cho quốc-dân ham coi C. L.; ông nghĩ rằng thanh niên Việt-Nam ta đa tình hảo sắc, nếu muốn họ cầm tờ báo đọc, thì phải làm thế nào cho họ vui lòng mua trước đã. Họ coi trên tờ báo thấy có hình cô nào đẹp thì họ vui lòng cầm coi hoài; cô gái đẹp ấy là người chỉ dẫn họ đọc những bài trong tờ báo. Cái phép «quảng cáo» ấy lại có ích cho cả trai vừa gái, rỏ là một phương pháp hay để chọn vợ, kén chồng, trai không gặp gái mà biết rõ nhan sắc của gái; gái khỏi mai một cái nhan sắc của mình trong khuê phòng với đường kim mối chỉ. Ông Tự-Do mở «Cuộc thi nhan sắc» là một việc may mắn cho các cậu, các cô để tự do kết hôn. Cái tên của ông đối với việc ông làm cũng phải lắm!

Em xin luận kết bài nầy như vầy: Trong đời nầy ít ai « ăn cơm nhà vác ngà voi » làm việc gì cũng đủ nghĩa đủ lợi mới làm. Ông Tự-Do xướng « Cuộc thi nhan sắc » là cái « quảng cáo hay » bán văn chương tư tưởng của ông cho quốc dân chưa biết coi báo ấy, gọi là ông làm «nghĩa»; nhờ có « Cuộc thi nhan sắc » mà nhựt báo bán chạy, ấy gọi là « lợi ». « Lợi » ông có nhiều, thì tờ báo có thế lực thêm để ông lo làm việc « nghĩa »

Các chị em chớ nên phiền ông T. D. Cứ đồng thinh cùng em khen ông T. D. biết làm « nghĩa » cho người, mà « lợi » cho mình! Khôn ngoan lắm thay!

BÙI-THỊ-NGHĨA
biệt hiệu BÀ-CHÀNG

. .

Bến tre, le 9 Juillet 1925.

Kính lời thăm ông Chủ-bút cho đặng khương ninh trường thọ, và sau đây tôi cầu chúc cho qui báo đặng miêng viễn, tôi vốn là kẻ rất ưa đọc báo của ông, vì nhà cũng có mua, vậy xin ông làm ơn ấn hành giùm bài nầy vào qui báo thì tôi rất đội ơn ông vô cùng.

Vừa rảnh đường kim mối chỉ em mực nhỏ đến tờ Đông Pháp Thời-báo số 304 ra ngày 20 Juin 1925, thấy bài của ông Song-Hương phản đối cùng nhà báo Công-Luận nói mục thi đờn bà đẹp, thì em lấy làm ngạc nhiên vô cùng, vì sao mà em ngạc nhiên, là vì phong hóa nước nhà ta đã gần suy sụp mà báo Công-Luận lại bày ra cuộc thi sắc đẹp thì hại cho bọn quần xoa biết bao, em xin nhắc lại rằng cuộc thi đẹp thì sao khỏi trau chuốc điểm trang theo cách tân thời, dồi phấn thoa son, nói theo cách tân thời đây không phải quá đáng, vì thuở xưa không phải là không có người dồi phấn thoa son chải chuốt vì theo tục xưa không mấy chi hại, chớ còn theo thời đợi nầy thì hại cho phong hóa biết bao, vì sao em lại gọi rằng dồi phấn thoa son mà hại cho phong hóa, là vì những cô mất nết cùng những phường công tử bột thường mượn màu son phấn làm mồi kiếm ăn. Như bày thật rất hại cho xã hội ta ngày nay. Nay giữ bàn việc đối phản gần muộn, lạc đề em xin nhắc lại rằng, những cô ra dự thi cuộc thi đẹp của nhà báo Công-Luận, đi ra chỉ cho khỏi quân mèo mả gà đồng theo trâu hoa ghẹo nguyệt mà nếu có cô nào xuôi lòng ưng chịu có phải là một điều hại cho phong hóa không? Vả lại nhà báo Công-Luận bày cuộc thi đẹp sao lại không nghĩ giùm cho bọn nữ-lưu xứ ta, bọn nữ lưu xứ ta có đi đánh trái lăn, cùng bận đồ thung tâm biển không? Mà ông chủ-bút Công-Luận bắt chước người Âu-Mỹ bày cuộc thi sắc đẹp như vậy thật là làm rối cho bọn quần xoa ta vô cùng, em viết bài nầy đây xin ông chủ bút Công-Luận biết cho rằng, em chẳng phải có lòng chỉ luận đến qui báo, nhưng vì em thấy trái nên mới viết bài nầy, xin ông biết cho. Và sau đây em xin thưa cùng ông chủ bút Công-Luận một điều, xin ông hãy suy đi xét lại bài phản đối cuộc thi sắc đẹp của ông, Song-Hương không phải viết càng tiếu, thật là một bài rất có ích cho phong hóa lẽ nghi nước nhà, ông Song Hương vì bổ nhiệt tâm sợ cho phong hóa suy đồi luân thường điên đảo nên ông viết bài phản đối cuộc thi đẹp mà thức tỉnh bọn quần xoa, cho khỏi đều lầm lạc.

Và sau đây em xin chư độc giả biết cho rằng: em cùng ông Song-Hương vốn không quen biết, nhưng vì xem bài phản đối cuộc thi đẹp của ông làm cho em thâm cảm vô cùng. Và rốt đây em cái thưa cùng chư độc giả một điều rằng: em thuở nay đọc báo thì có, viết báo vốn không, như có sai lầm điều chi xin độc giả thứ cho thì em rất đội ơn.

Mlle ĐỖ-NGỌC-KIM.

. .

Vả tiện đây em xin ra mắt cô Nguyệt-Ánh, em xem Đông-Pháp thời-báo số 308 ra ngày 1er juillet 1925, thấy nơi mục văn nữ giới có bài ngỏ cùng bạn nữ lưu thì em lấy làm kính phục cô vô cùng, phải cả thảy bọn nữ lưu ta ngày nay đều đặng như cô, thì nữ lưu xứ ta chẳng còn lo chi nữa, em mà kính phục cô đây, thật chẳng phải em vị cô mà viết bài nầy vì lời lẽ của cô thật là đúng đắng vô cùng, em xem không mỏi mắt, nên em có mấy lời, tặng ngòi bút cô thật có giá trị vậy.

Mlle ĐỖ NGỌC-KIM.

Mừng buổi trùng-lai

Bốn báo chủ-bút là ông Nam Kiều mới trở vô chấp-bút được vài bữa nay, nước non vẫn mặt bấy chầy, mừng nào cộn quá mừng nầy nữa thôi!... Vậy bổn báo đồng-nhơn lấy làm vui mừng mà tuyên-bố để độc giả chư tôn biết, từ nay nguyện xin: ngòi bút-sắt mỗi ngày mỗi sắc, đem là gan phô với đồng-bào; mục phê-bình chẳng nể chẳng tha, đích vạn-thí dâng cho bào giới; cho biết cái tôn chỉ của bổn-báo vẫn trước sau như một, để gọi là báo đáp quốc-dân.

Đ. P. T. B.

CƯỜNG-ĐÀM

TƯ BỔN GIA

Nhà giàu xem nhựt trình, thấy ba chữ Tư bổn gia, thường không muốn đọc suốt bài, e ký giả một là viết văn thù phụng để mưu tư lợi, hai là vì vay mượn nhà nào đó không được rồi tức mình đặt bài công kích. Nhưng cái đầu đề nầy đã đem vào mục cường đàm thì bất cứ giàu nghèo ai đọc cũng được. Học trò điền thì màng chi đến tiền bạc, cần gì phải thù phụng ai, không có lòng thù phụng tự nhiên không có ác cảm riêng với ai. Cây viết khùng bao giờ cũng muốn chấm vào mực công bình.

Tư bổn gia là gì? Thường, nghe người ta các nghĩa là nhà có tư bổn, có vốn riêng. Ba chữ ấy mà giải nghĩa làm vậy, thiệt là coi trời bằng cái vung dậy nồi cơm nếp.

Con gái nhà có ăn khi đi lấy chồng, cha mẹ cho năm bảy chục một trăm, để làm vốn riêng, các cô ấy có phải là tư bổn gia chăng? Anh bếp chị vú, thằng quít, nhịn ăn nhịn mặc, tiện tặng được năm mười đồng, các người ấy có phải là tư bổn gia chăng? Các ả bồng lâu thanh lâu, khéo chiều khéo chuộng, khách làng chơi cho tiền ngoại, lâu ngày chầy tháng tích thiểu thành đa, sắm được ba sợi dây chuyền, hai xâu chuỗi hột, nghĩa là đã có vốn riêng, các ả ấy có phải là tư bổn gia chăng? Mấy vị hòa thượng giữ chùa, thập phương thiện nam tín nữ cúng tiền để mua nhang đèn lễ phật, mua không hết, còn dư lại ít nhiều, cất ở hậu liêu, các vị hòa thượng ấy có phải là tư bổn gia chăng?

Tôi chắc những tay cự phách trong làng văn sẽ nói rằng tại tôi điện, nên tôi nói khùng, chớ tiếng Annam gọi tư bổn gia là những người giàu có ức triệu, ấy là đại tư bổn gia, còn như những kẻ sản nghiệp một gánh một bưng ấy, vì dầu tôi có nói ép mà cho là tư bổn gia, thì bất quá là tiểu tư bổn gia mà thôi. Ấy! khoan, khoan, cho tôi ỷ một cái đã. Tôi xin hỏi mẹo các ngài một câu: Tiếng Annam ta có hạng định hai trăm rưởi, hoặc ba ngàn sáu, hoặc bốn muôn bảy, hoặc năm triệu tám, phải có đủ một số nào đó mới gọi là tư bổn gia chăng? Nghĩ tới tiếng mẹ đẻ mà ngán thay!

Có người nói tư bổn gia là những vị dám xuất vốn ra mà kinh dinh nông công thương. Nói như vậy nghe cũng có lý, nhưng xét kỹ lại thì ai là người đi buôn, lập xưởng, làm ruộng, mà không xuất vốn bao giờ, dầu không có vốn bằng tiền bằng bạc thì cũng phải có vốn bằng tài bằng lực. Người đi buôn, người làm ruộng, người lập xưởng, tư bổn thì có tư bổn, nhưng vị tất đã phải là tư bổn gia.

Theo ý điền của tôi thì ba chữ tư bổn gia có lẽ phải giải nghĩa như vầy: Có một số vốn quá rất nhỏ tiện thời dụng, đem cái số dư ấy ra mà giúp (chớ không phải cho vay tiền ngày bạc, tháng hay mua lúa xa mãi) cho kẻ khác kinh dinh nông công thương, thì người thọ lãnh tiền phải gọi người xuất vốn là tư bổn gia. Bên Âu, bên Mỹ, tư bổn gia (tiếng tây gọi capitalistes) hiệp lại thành bọn, nếu trong bọn có người nghe thấy ai bày ra cách buôn bán hay cách chế tạo gì có thể lời nhiều được thì thuật lại cho người trong bọn nghe, rủ nhau hùn lại, lập thành một công ti, để cho người có ý kiến mới ấy đứng quản lý, còn tư bổn gia thì giúp vốn, có dự vào việc quản lý thì bất quá làm hội đồng trị sự mà thôi. Tuy nói là hội nặc danh, chớ trừ bọn tư bổn gia ấy ra thì không mấy khi thấy người ngoài mua cổ phần. Ai có tài nghề gì hay cứ tìm một người có thế lực trong bọn tư bổn, mượn người ta cổ động giùm cho, tự nhiên thành việc, chớ không phải như dân đi quyên lập một hội buôn, muốn dựng một cái nhà máy, phải đi khắp lục châu mà năn nỉ từ người như là đi khuyên giáo giúp dân bị nước lụt vậy đâu.

Nước Annam ta trời có sanh nhà giàu, nhưng trời đã có sanh ra tư bổn gia chưa?

Cường sĩ: THÁT-LANG

Hướng truyền

Hoàng-tử Chichibu tới Paris

Hoàng-tử Chichibu nước Nhựt bổn mới tới Paris.

Đồn huyền

Sở điện-tín Havas nói rằng những tin đồn M. Sarraut sẽ trở qua Đông-Pháp là lời đồn huyền.

Hoàng-tử Nhựt tới Londres

Hoàng-tử Nhựt đã qua tới Londres; quận công York và ông Chamberlain thay mặt cho quốc-vương Hồng-mao đồng đến tại ga xe lửa để tiếp rước ngài.

Lễ Chánh-chung

Theo lời ông Mussolini, Thủ-tướng nước Italie và các quan Thượng-thơ nài xin thì chánh-phủ đã định lấy ngày 4 Octobre 1926 là ngày lễ kỷ-niệm 100 năm lần thứ bảy của ông Saint François d'Assise mà làm lễ chánh chung trong nước.

Các xưởng ngưn công

Tại Thượng-hải các dây đàn khí đều bị cắt hết nên mấy lò dệt và các nhà công nghệ phải ngưng công. Có 30.000 thợ Trung-huê không làm việc được, nhưng cũng không có xảy ra các việc nào động.

Quyết lòng làm dữ

Có tin đồn rằng một đạo máy bay ở Moscou (Nga-la-tư) đã bay qua Bắckinh (Trung-huê) và đã bay tới Kalgan để cho Phùng-ngọc-Tường dùng trong lúc chinh chiến. Sau đạo máy bay ấy lại còn một đạo khác gốc của A-lơ-măn mới bay tiếp theo nữa. Bọn Công-sản giúp Phùng về việc chinh chiến và thao-luyện 40.000 binh Mông-cổ. Còn Trương-tác-Lâm thì lại thối về Moukden để bày khai trận thế.

Chó phần chũ

— Sao chú để chó tự-do sủa tôi vậy? Chó của chú hay chó của ai đó?

— Anh quên sao, cặp chó nầy anh có nuôi nó mấy tháng rồi anh cho tôi đó mà!

— Ờ, vậy sao, té ra chó của tôi sủa tôi, HAY.

Tại Bắc-kinh các nẻo đường đều yên tịnh.

Có bão hèn gì....

Thiên-văn-đài Phú-Liễn mới cho hay rằng có một trận bão khởi sự tại cù-lao Luçon thổi dài vô biển Trung-quốc, vịnh Bắc-kỳ, theo hướng Tây-Bắc.

Dọc theo mé biển có gió to sóng lớn và mưa không ngớt hột nhứt là ở hướng Bắc và tại vịnh Bắckỳ.

Có bão hèn gì ở Saigon hôm nay mưa luôn luôn ba bốn ngày, đường sá bầy lầy, mặt trời trốn mất...

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74)
tặng cho Kho Sách Xưa của Quán Ven Đường.

Thi võ tại rạp Casino

Đêm thứ năm, 9 Juillet tuy là đường sá bảy lầy vì mưa luôn mấy bữa, song đúng 9 giờ, những tay mộ cuộc thể-thao Tây Nam rải rát tựu đến rạp hát bóng Casino đông nứa.

Qua 9 giờ một khắc thì khởi đánh độ đầu; độ nầy Bảy (Annam) tỉ thí với Young Satouc (Philippin) bốn hiệp, có M. Coste làm giám-cuộc.

Mới vô Bảy coi chăm chỉ và vững vàng lắm nên lừa thế đánh trúng Satouc hai ba thoi khá quá. Satouc thì lão chao song cang dám vô cùng, cứ xốc vô hoài chớ không chịu nhịn. Hiệp thứ nhì bị sự lao chao nên Satouc trợt tó, kế gượng dứng dậy liền, Bảy chôm tới bán mắc bán rỏ ít thoi, công chúng vỗ tay khen rộ. Hiệp thứ ba nhị vị anh hùng đều mắc dưỡng sức nên đánh ít trúng nhau. Qua hiệp thứ tư là hiệp chót, Bảy cho Satouc vay hai ba thoi, kế Satouc trả luôn một hơi lách chách vừa lời vừa vốn!

Giám cuộc cho độ nầy huề, công chúng vỗ tay khen cả hai võ-sĩ. Kế có Kid Thomas bước ra sân thách tỉ thí với Bảy 6 hiệp (mỗi hiệp hai phút đồng hồ) Bảy dơ tay chịu liền, đáng khen Bảy có lòng can đảm. Nhưng theo ý tôi nghĩ Bảy tuy là mạnh mẻ, lanh lẹ và vững vàng song chắc là đánh không lại Kid Thomas, vì Kid Thomas là tay lợi hại phi thường, tôi xin mời khán quan coi tờ độ thứ nhì dưới đây, thì rõ tài của tiểu anh hùng ấy...

Độ thứ nhì Kid Thomas (Namky) đánh với Nam (Bắc-kỳ) bốn hiệp, có M. Bignault làm giám-cuộc. Độ nầy công chúng kể chắc coi sướng mắt lắm, vì cả hai võ-sĩ đều là người có danh tiếng ít nhiều. Mà thật quả như lời, họ đánh nhau có thua chi mấy tay lão thành võ-sĩ!

Mới vô hiệp đầu Nam chưa kịp đề phòng thình lình Kid xốc tới đánh trúng mặt Nam một cái chạt! Nam bị đòn đau quá nên nổi giận xốc vô đánh riết, Kid không lắm nên vừa sụt lui vừa thừa thế đánh trúng cạnh hàm Nam tế quá. Nam gượng dậy Kid vừa tới thì Nam tế nữa. Kid dang ra, Nam lại gượng đứng dậy, Kid xốc tới đánh trúng mặt Nam, kế tới round, hai đàng đều nghỉ. Bốn nầy Kid khỏe ru, còn bốn kia Nam nhờ có Solgrain cho nước rất hay nên cũng tỉnh lại...

Qua hiệp thứ nhì Kid đánh riết tới, Nam bị hơi chơn yếu nên té một lần nữa và lỗ mũi đã treo cờ điều! Tuy vậy chớ Nam cũng còn sức cự dương nên xốc vô đánh Kid. Kid nổi giận, hươi hai tay đánh tới rầm rầm như dông như gió, Nam cúi đầu tránh khỏi như chơi. Đến hiệp thứ ba tội nghiệp cho Nam lực suy sức yếu, bị Kid chẳng thương, đánh rát nặng tay, Nam té hai lần, dầu có xẻ lỗ mũi làm ba thở cũng không hết mệt. Vì vậy mà Nam đầu hàng, giám cuộc cho Kid Thomas trọn thắng. Công-chúng vỗ tay khen tiểu-anh-hùng, Kid lấy làm vui mừng dơ hai tay lên xá-xá.

Đó, Bảy thấy tài Kid Thomas chưa? Chớ lấp lửng mà hại mình rồi sau dầu có ăn năn tưởng cũng đã muộn.

Độ thứ ba Bassin (Martiniquais) đánh với Bathandier (Marseillais) mười hiệp, nhưng bởi Bassin là linh sơn đá ngoài Cap-Saint-Jacques xin phép vô Saigon không đặng mà tỉ thí nên M. Tellier là người chủ-trường phải thế Ayot (Marseillais) để đánh với Bathandier 8 hiệp. Tuy là cuộc thay đổi nầy làm mất hết hai hiệp, song công-chúng cũng lấy làm bằng lòng vì được coi Ayot là võ sĩ hữu danh ra sân tỉ-thí. Độ nầy M. Bignault làm giám-cuộc nữa.

Mới vô hiệp đầu Ayot đánh khá quá, còn Bathandier thì để phòng khích riêm không láo táo như mọi khi vậy nữa. Hiệp thứ nhì Ayot cũng đánh trúng Bathandier mấy thoi song coi bộ không thấm. Hiệp thứ ba Bathandier đánh trả lại vừa vốn vừa lời coi bộ Ayot khó chịu. Hiệp thứ tư hai bên đánh cầm dồng. Hiệp thứ năm coi bộ Ayot muốn dưỡng sức nên lo gìn giữ cái mặt chớ ít hay đánh. Qua hiệp thứ sáu Ayot đánh rút tới coi sướng mắt quá, công chúng vỗ tay khen ngợi vô cùng. Đến hiệp thứ bảy Ayot muốn treo cờ ăn lễ Chánh chung nên cho một thoi ngay lỗ mũi Bathandier chảy máu. Hiệp thứ tám là hiệp chót Bathandier ráng sức đánh tới, còn Ayot biết khó hạ nổi Bathandier nên cũng không thượm quyết chiến.

Giám-cuộc cho độ nầy huề, ai nấy đều vừa lòng hết thảy. Khi Bathandier mở bao tay ra thì thấy bàn tay mặt máu chảy dầm dề, song chẳng ai hiểu tại sao máu tuông như thế.

Độ thứ tư là độ chót Lafleur (Martiniquais) tỉ thí với Sosa (Philippin) 12 hiệp, mỗi hiệp 3 phút đồng hồ, có M. Coste làm giám-cuộc. Độ nầy là độ lớn, võ sĩ đánh nhau kịch liệt vô cùng, kịch liệt đến đổ máu cả hai đàng, coi rất nên ghê gớm.

Mới vô hiệp đầu còn coi mánh lới tinh ý nhau nên không có đánh mấy cái. Hiệp thứ nhì Sosa thọc trúng mặt Lafleur đau điếng, Lafleur cứ xốc vô ôm hoài. Hiệp thứ ba hai đàng cũng cứ ôm nhau mãi, song lâu lâu cũng có buông ra rồi thoi trúng đùi đụi. Sosa trật chơn té một cái rồi gượng dậy liền. Qua hiệp thứ tư Sosa đánh lung lắm, làm cho Lafleur rách chơn mày rất nặng, Sosa bị giám-cuộc quở, vì theo lời Lafleur nói thì Sosa lấy dầu cụng mặt va.

Qua hiệp thứ năm công chúng (Langsa chớ Annam dám đâu) rầy giám cuộc nói sao để hai vị võ sĩ ôm nhau hoài. Giám-cuộc nói một độ 36 phút đồng hồ nếu không cho ôm mà nghỉ thì còn ai đánh nổi.... Và nếu có ai bất bình xin hãy làm đơn xin đi, ngài sẽ nhường chức giám cuộc cho.... Đâu đó đều nín hết. Đến hiệp thứ sáu Sosa lại trợt té nữa song cũng gượng dậy được và đánh khá hơn Lafleur. Qua hiệp thứ bảy Sosa bị Lafleur đánh trúng hai thoi rất mạnh, song cũng trả lại được liền. Hiệp thứ 8 hai hai bốn cầm dồng. Hiệp thứ chín hai đàng đánh nhau kịch liệt lắm. Sosa cũng bị bể gò má phía tay trái. Qua hiệp thứ mười Sosa lại trợt một lần nữa Lafleur nhảy tới đánh một thoi thật mạnh song đánh hụt. Sosa đứng dậy trả thù, làm cho Lafleur chảy máu mặt thêm và trét dầy ngực Sosa. Hiệp thứ 11 Sosa cứ cái vít thương ấy mà đánh lúng làm cho máu tuông lai láng. Đến hiệp thứ 12 là hiệp chót, Lafleur coi bộ mệt nhiều, còn Sosa thì tỉnh queo nên đánh Lafleur nhừ tử. Song Lafleur là tay cang đảm phi thường nên mới chịu nổi với Sosa tới 12 hiệp.

Còn Sosa kỳ nầy thảo luyện hẳn hòi nên đánh xem trổi hơn mấy kỳ trước.

Giám cuộc cho Sosa ăn bon (vainqueur aux points) công chúng rất vừa lòng và vỗ tay khen ngợi.

Cuộc đấu võ nầy tuy là không có võ sĩ lạ, song đánh với nhau coi sướng mắt thật. Luôn dịp tôi cũng khen M. M. Coste và Bignault làm giám cuộc rất công-bình và kỹ-lưỡng lắm.

V. H.

CÒN CÓ NGÀY NAY!

« Yêu nhau xin nhớ lời nhau nhé!
Nam-Bắc dịp cầu sẽ bắt sang »
Câu thơ lưu-giản của tiểu anh còn vang-vang bên tai, mà đến nay quả đã ứng-nghiệm. Thế mới biết cái duyên văn tự còn dài, tiểu-anh cùng độc-giả chư tôn còn nhiều phen gặp gỡ vậy

NAM-KIỀU
TRẦN HUY-LIỆU

TRƯỜNG HỌC
Huỳnh-công-Phát
SAIGON

Tựu trường: Sớm mai ngày thứ hai 17 Août 1925, nhằm ngày 28 tháng sáu Annam năm Ất sửu.

Kỳ tựu trường nầy, bổn trường mở dạy NĂM THỨ NHÌ BẰNG CẤP TỐT NGHIỆP (2me Année du cycle complémentaire). Năm tới nữa sẽ có lớp 3me Année.

Hội thi CẤP BẰNG SƠ-HỌC NGÀY 6 JUILLET rồi đây (Certificat d'étude primaires franco-indigènes). Bổn-trường chọn đi thi 30 trò, đậu 21 trò, kể tên sau đây:

Tôn ngọc Chấc Cầnthơ	Ng. v. Xâu Saigon
Huỳnh cg. Hiền Baria	Ng. v. Nhung »
Huỳnh v. Louis Gladinh	Ph v. Lý Nhatrang
Ng. v. Trí Baria	Thái v. Hơn Saigon
Ng. tấn Lợi Soctrang	Lê v. Cùng Sadec
T. quốc Hải Rachgia	H. v. Hiệp T.-d.-m.
Ngô Lãi Mytho	H. v. Thắng Longx.
Ng. v. Giỏi Poompenh	Lê v. Cử Sadec
H. v. Thanh Baria	T. v. Bân Soctrang
H. v. Khiêm Baria	Ng. v. Quyền Rachg.
Ngô Tô Mytho	

Còn hội thi CẤP-BẰNG TIỂU-HỌC NGÀY 15 JUIN qua rồi (Certificat d'études élémentaires indigènes). Bổn trường cho đi thi 77 trò, đậu được 75 trò.

NOTA.— Học sanh mới muốn vào học nơi Bổn-trường, xin viết thơ trước, đặng Bổn trường để dành chỗ cho, và gởi điều lệ Bổn trường cho mà biết.

Đồng thinh tương ứng Đồng bịnh tương lân

Ngồi mà thầm ngẫm đến cuộc đời, thiệt cũng lấy làm lạ đó chút, nhưng chẳng biết lạ cho loài người lớn lên rồi bắt chước lẫn nhau, hay là lạ cho ông Tạo-hóa đã sanh loài người chung đứng trên mặt địa cầu nầy, ai cũng tay, chơn, mặt, mũi, hình vóc tóc da, cũng ngũ tạng lục phủ, cũng đủ thất tình, nhưng còn sanh chi cho khác nhau vẫn một tấm lòng. Cho nên người sao thảo với nhà, ngay với nước biết hình sĩ, lễ hiền, biết thương chòm xóm, biết gìn phong hóa; biết lo cho nhơn quần xã-hội, còn kẻ lại khi cha, dối chúa, tật đố hiền năn, hiếp người tôi tớ lấn kẻ họ hàn, chẳng giữ cang thường, không gìn phong hóa, lấy việc chung mà làm việc riêng, hễ ai thuận thì thương, ai nghịch thì ghét, quanh năm ích kỷ tổn nhơn, cả kiếp gian tham tàng bạo. Đó cũng một lòng mà người ngay kẻ vạy.

Cho nên chẳng luận chi cho xa, thử nghỉ trong một dòng, một giống, cùng bạn đồng mạch, đồng môn, hoặc cơ đồng quận, ngụ đồng làng, thì cũng đủ thấy rõ tấm lòng một trắng một đen, huốn chi là kẻ nam người bắc. Nhưng mà người ngay thảo thì ưa người ngay thảo, lũ nịnh tà thì ưa lũ nịnh tà. Vì như đời nhà Hớn ông Tiêu-Hà làm quan Tương-quốc, còn hạ mình mà cầu Hàng-Tín, lại hết lòng tiến cử cho chúa Bái-Công. Đó có phải vì ngay với nước vì thảo với nhà mà không đánh khuất lập những trang hiền ngỗ, vì kẻ tài năn kiến thức thì vẫn cũng ưa nhau. Còn như Lưu-Cần là người gian ác, đến chừng gặp gả Đoạt-Ngao liền kết làm phe đảng dựng phóng ngay sau có khi vua cướp nước mà chung hưởng giàu sang. Cả hai đều ý hiệp tâm đầu. Thật là đồng bịnh tương lân.

Chính nghĩ như Hàng-Tín là người có tài định Bá đồ Vương, dồi loạn ra trị, một mình cầm binh trăm vạn, đánh nước Triệu, bình nước Yên, thâu nước Tề, dẹp nước Sở, gồm về một mối giang san, làm cho thiên hạ thái bình bốn phương phẳng lặng, nên Tiêu-Hà là người tài mến kẻ tài, người phải ưa người phải. Còn chi như Kim-đoạt-Ngao là người tham lam tàng bạo, dỗ khi luật nước ganh gổ kẻ hiền, lại còn yểm cựu nghinh tân phụ phàn ngươn phối, hễ đặng giàu sang thì đã vội quên tình cũ, mà bọn Lưu-Cần lại thương yêu nghĩ cũng nực cười cho người quẩy thì hay ưa kẻ quẩy.

Nên sự đời những đều phải đều ngay thì như con dàng đi lên, càng cao, càng nhọc, lại càng lay chí mỏi lòng nếu chẳng trí chí thì chẳng hề cơn nào đến được là bao giờ; còn cái sự quẩy sự tà thì như con dàng đi xuống dễ mà sa vào, tới thì rất dễ lui thì rất khó, mà hễ mỗi cái quẩy cái tà đều có cái tư dục nổ lộn vào, mà nếu chẳng cải quá dễ cho nó thấm thiếp lâu ngày vào trí não rồi thì có khác nào kẻ vào con dàng dốc xuống mà đã có trớn.

Vì vậy nên người vẫn ít chơi bời bậu bạn cũng chẳng nên vội cho đều là hạng người thiển sót, còn kẻ bậu bạn đông đầy cũng chẳng nên vội cho đều là hạng người toàn vẹn, vì người sanh ra trong cõi thế gian kẻ phải thì ưa người phải chớ cho đồng thinh mới tương ứng còn nếu không phải bạn đồng thinh đồng khí thà rằng cam cô lậu còn hơn. Còn người quẩy thì ưa người quẩy vậy mới gọi là đồng bịnh tương lân. Cô chi là lạ.

TRƯƠNG-MINH-CHƯ
Propriétaire à Vĩnh-trạch
Bạcliêu

Cuộc xổ số
CỦA TƯƠNG-TẾ HỘI NĂM 1925

Chiếu theo lời nghị số 1875 ngày 5 Juin của quan Nguyên-Soái Namkỳ, bàn trị-sự các hội Tương-tế được phép lập ra một cuộc xổ số hầu lấy tiền giúp các hội khuyến-thiện.

Định giá mỗi số là *một đồng bạc* (1 $ 00).

CÁC SỐ TRÚNG

1 số trúng	10.000 $ 00	»	10.000 $ 00
1	»	4.000 00	»	4.000 00
2	»	2.000 00	»	4.000 00
8	»	1.000 00	»	8.000 00
10	»	500 00	»	5.000 00
50	»	100 00	»	5.000 00
80	»	50 00	»	4.000 00
200	»	20 00	»	4.000 00
352				44.000 $ 00

Định đến ngày 11 Novembre 1925 sẽ xổ tại dinh quan Đốc-lý Saigon.

Giấy số đã bán tại Saigon và lục-tỉnh hôm nay. Vậy đồng bang ta nếu ai muốn thử thời vận coi đỏ hay đen cũng nên mua mỗi người một vài tấm giấy số.

Đông-Pháp Thời-sự

SAIGON

GIÁ BẠC

Kho nhà nước	11	50
Đông-pháp Ngân-hàng (Banque de l'Indochine)	11	85
Trung-hoa Công-nghệ Ngân-hàng Banque Industrielle de chine)	11	85
Hongkong et Shanghai	11	85
Chartered Bank	11	87

GIÁ LÚA GẠO

Mỗi tạ mấy trăm kilos chở đến tỉnh luôn và rải ban sớm:

Lúa Vĩnh-long	5 $ 85	tới	5 $ 95
Lúa Gò-công	6 05	—	6 15
Lúa Bãi-xâu	6 00	—	6 10
Lúa Bảo-hiu	6 10	—	6 20
Lúa Cao-mên (trắng)	6 65	—	6 75
Lúa Cao-mên (đỏ)	6 30	—	6 40
Gạo trắng lẻ	6 00	—	6 10

Giá giấy Quốc-tế Đông-Pháp: 61 $ 40

TÀU ĐI CÁC NƯỚC

TÀU TỚI

Chiếc Angkor ở Trung Hoà và Nhựt bổn bửa 10 Juillet sẽ qua tới.

Chiếc La St-Loubert Bie ở Âu châu bửa 13 Juillet sẽ qua tới.

Chiếc Fontainebleau ở Haiphong bửa 14 Juillet sẽ vô tới.

Chiếc Azay-le-Rideau ở Đại-Pháp bửa 22 Juillet sẽ qua tới.

Chiếc Paul Lecat ở Marseille bửa 20 Juillet sẽ qua tới.

Chiếc Linois ở Djibouti đã chạy qua Đông-Pháp hôm 26 Juin.

TÀU CHẠY ĐI

Chiếc Angkor bửa 13 Juillet sẽ chạy qua Marseille.

Chiếc Azay-le-Rideau sẽ chạy ra Tourane và Haiphong bửa 26 Juillet.

Chiếc Fontainebleau bửa 17 Juillet sẽ chạy qua Marseille.

QUÀ THIỆT TỐT THIỆT RẺ THIỆT!

Tôi nghe đồn, nên lên Saigon hỏi thăm và chịu khó một ít bước kiếm tiệm M. FRANÇOIS số 76 Rue Vannier (đối giữa đầy phố chà ban vải chợ cũ) đặng mua hột xoàn, thì quả y như tiếng đồn, hột thiệt nhiều, đồ thau, nước thiệt tốt, đồ nữ trang kiểu vở khéo lẻo hơn hết! Mà lại rẻ, nên mua đem về họ này tôi bán lại kiếm số hụt chuyến sau..... Vậy có mấy lời tặng khen và giới thiệu tiệm M. François Sự đáng tin cậy lắm.

CÁI GƯƠNG TỐT ĐÁNG NÊU

Saigon — Kỳ giả nhơn có việc, cần phải đi xuống Rạchgiá. Bắt đầu từ Saigon đi xe lửa tới Mytho, sang xuống tàu của hãng M. F. nhằm chiếc "Guépe", chiếc Guépe đây, thì về ông có tàu Nhân quản xuất. Ông vẫn với tôi chẳng quen biết chi, song ông tiếp đãi tử tế, mà bất luận về phần tôi, đến cả hành khách, đâu đâu ông cũng tỏ ra một cách hiền lành, nên hỏi thăm ông về công nghiệp. Ông đáp rằng: ra giúp việc hãng đã ngoài 20 năm chẳng hề sai lầm và quên phận sự. Trong thì ông lấy tấm lòng trung mà đối với hãng, ngoài thì ông lấy sự hậu đãi mà đối với Hộ hành. Ông lại thuật chuyện ông đi đường thường hay cứu vớt kẻ bị rủi, chìm ghe, chìm xuồng, hay giúp đỡ cho kẻ khốn khó tật nguyền. Thì cũng đáng khen ông biết thương nòi thương giống. Kỳ giả chẳng phải vội nghe mà tin lòng tốt của ông có tàu Nhân đây, song cũng lắm hành khách bàn luận cái cử chỉ ông, cái tánh hiền lương của ông vậy.

Khi tàu tới chỗ kỳ giả nhứt định lên bờ xứ Rạchgiá thì ngày tính xong công việc, nên phải trở. Tới cầu tàu dòm thấy trước mũi tàu để chữ "Guépe" kỳ giả tưởng rất may mà gặp người tử tế đã quen mà sự may lại hóa ra buồn, vì xuống tận tàu thấy ông có tàu lạ quá, hỏi ra mới biết. Ông Nhân vô giúp việc hãng lâu năm, nay tuổi tác đã già, sức lực hơi suy kém, nên ông xin nghỉ đôi ba tháng về đây, mà dưỡng tinh thần.

Kỳ giả nhơn thấy ông Nhân, tự trẻ đến già giữ tất dạ trung thành với hãng, mà lại chẳng để thói ngang tàng cũng kẻ quá giang. Thường thấy phần nhiều ông có tàu bạc đãi hành khách; hoặc nay còn làm với hãng mai thôi ấy là mía sâu có đốt, và ít có vị có tàu nào giúp việc thâm niên như ông, chẳng có tiếng gì nhơ, nên để đôi lời khen ông, mà bia gương hiền lành, hầu cho ai bớt thói xất xược, ý quyền hiếp đáp kẻ quê dốt, thì rất may cho giống nòi.

TRẦN-HAO-NGHĨA

BÁT GIÚP HỘI TENNIS

Rachgia. — Tối thứ năm nhằm 9 Juillet, Văn-bí-Bang có diễn một thứ tuồng Tam-quốc, lúc Tào-Tháo làm dữ giết Đổng-thừa Phi để góp tiền giúp cho hội đánh trái banh Rạchgiá.

Cuộc bát ấy nhờ có quan lớn Đốc-phủ Lê-quang-Liêm dit Jiây là Hội-trưởng của hội Khuyến-học bổn tỉnh hết lòng sốt sắng lo cho cuộc bát ấy hoàn-thành. Cách chưng dọn tiệm vẻ vang; ngoài cờ tam sắc treo rợp-rỡ, trong rạp đèn đốt sáng lòa coi như ban ngày, chỗ ngồi có lớp lang thứ tự, vì đêm ấy có mấy ông mấy thầy các ty các sở cùng hương chức làng Vĩnh thanh Vân có dạ nhiệt thành, chẳng nệ công cực nhọc, đi bán giấy trước cho bổn phố lúc ban ngày.

Bởi vậy cho nên tối lại thiên hạ đi coi đông lắm đến đỗi chen chơn không lọt chẳng khác nào ngày lễ 14 Juillet.

Nào là nam thanh nữ tú, kẻ già người trẻ thảy đều đi coi. Khi bát vừa rồi hai mảng dầu, thì quan Đốc-phủ Lê-đại-nhơn đứng dậy thay mặt cho hội mà tỏ lòng cảm ơn ông bầu gánh Văn-bí-Bang là M. Vui cùng thầy tuồng là M. Đào-Châu, quan lớn nói như vầy: « Cách mười mấy bửa rày, ông đến tại xứ nầy mà bát thì dân sự trong tỉnh đi coi, về đồn rằng: Bạn bát của ông bát thiệt hay và khéo tập con bát có lớp lang, mâu mẻ và sự ăn mặc phải cách theo thời thế nầy. Vậy tôi cũng mừng cho ông ngày nay mà bạn bát ông được đỡ sộ như vầy. Ông lại có lòng tốt là đêm nay lại bát giúp cho hội thể thao. Nên anh em chúng đi cho ông một tấm trường nầy (Panneau) để làm kỷ-niệm đặng nông cỉ! mấy con bát của ông rằng làm làm sao cho được càng ngày càng hay hơn nữa cho rỡ ràng người nước mình, và tôi cũng nhắn gởi ít lời nói với ông Đào Châu, cảm ơn ông và ông chỉ công tìm kiếm khuôn thước hay mà dạy cho bạn bát của ông đây rất kỹ càng bài bản. » Khi quan lớn Lê-đại nhơn dứt lời ai nấy đều vỗ tay. Kế trên sân khấu có một người kép bát mặc áo dài nhân đen thay mặt cho M. Vui mà tỏ lời cảm tạ quan Đốc-phủ cùng mấy ông mấy thầy trong bổn tỉnh, vừa dứt lời thì ai nấy cùng vỗ tay một lần nữa. Cuộc bát ấy tới 1 giờ ruỡi mới vãn. Lúc về đường bà nhân có nghe mấy vị đi coi đó nói nước như vầy: Phải chi quan Đốc-phủ rằng xin giùm cho được một cái sân banh vì sự bồi đắp sân ấy cũng không tốn kém bao nhiêu, vì hôm trước chúng ta có nghe rằng: mấy thầy trong tỉnh có tập được vài thứ tuồng để bát đặng góp tiền giúp cho sân Tennis mới lập. Nay lại có bạn bát Văn-bí-Bang bát giúp rồi: thì tốt hơn là để bài thứ tuồng ấy ngày nào quan lớn xin được cái sân thì sẽ bát mà quyên tiền đặng đắp sân ấy rất tiện.

Một người đi coi bát.
CHÂU-TUẤN-ANH, Rạchgiá.

BÀ THÚY MUỐN CẮT ĐỀN

Soctrang — Hồi 2 giờ chiều ngày 3-7-25, Thị-Thiều ở Tăng Thoại-Sơn-Longauyên chở đò xuống Soctrang, ghe chạy bươm tới ngan cầu Tra canh làng An trạch, cắt gió chạy bươm kì ông được, nên kêu bạn ngồi trong ghe thứ dậy đặng chèo ghe, khi ấy tên Nguyễn-văn-Hãy thứ dậy ra ngồi ngoài bo ghe mà tiểu..., Bà Thúy thấy người chở đã đun nồi, nên bắt tên ấy xuống giúp chèo đò.

Khi làng nghe Thị-Thiều đến bến như vậy, thì hương chức làng An-trạch, đến tại nơi ấy mà dẫy dẫn xuống kinh Phụng-Hiệp, tìm kiếm tử thi, ấy không được, vì Bà Thúy đã giấu mất.

Đến 8 giờ rưỡi sớm mai ngày 5-7-25 thấy tên Nguyễn-văn-Hãy nổi lên, Thị-Thiều đến làng xin lãnh tử thi ấy đem về chôn, thì làng bởi chứng cớ đều khai việc ấy là việc rủi ro, nên làng cho phép chôn.

CÚNG BÀ THÚY RƯỢC CHỐ ĐÀ NỮA

Hồi 2 giờ rưỡi chiều ngày 6-7-25 có một cái tử thi đờn ông lối chừng 25 tuổi, trôi tấp tại kinh Masperu địa phận làng Khánh-Lâm.

Khi làng hay, đến dẫy dẫn với tử thi ấy lên, khám xét trong mình, thì không có thương tích chi hết, và không có giấy thuế thân nên không biết tên họ, và bởi hết thảy nội trong làng, thì không có ai biết tên bà chết ấy nữa.

Nên làng chạy tờ cho quan Biện-Lý hay, thì quan Biện-Lý cho phép chôn tử thi ấy.

VÌ CÁI NGÔ MÀ GÂY RA SỰ KIỆN THƯA

Bacliêu — Cái ngô đây chẳng phải là ngô vợ, ngô con ai mà gây ra cuộc kiện cáo nhau thế. Chẳng qua vì cái ngô coi cách chưng dọn nhà cửa theo lối Cải-lương của một thầy thông kia mà phải mất niềm hòa khí.

Số là có một thầy điều dưỡng nơ tánh con nhà thiếu ý sự tục mạch, ưa xem hát cải lương mà bắt kỳ nghề nghiệp, hoặc chưng dọn chỉ theo lối Cải-lương, thì thầy vẫn chê chỉ, cơ cho biết cái cách. Cải-lương kiếm thời ra sao. Vì cái ngô ấy nghiết đó, nên làm cho thầy Thông ngoại-ngạch, phải đem dạ nghi ngờ rằng thầy điều-dưỡng có bụng tham muốn tiềm tòi cho biết nước bước đường đi, ngõ chỉ cho đạo chích, vào khuân đồ thầy. Cái ý kiến nghi ngờ đây khác hẳng với cái lương-tâm của thầy nên phải sanh ra sự lôi thôi mất niềm hòa khí.

Vì bởi nghi ngờ ấy nên một buổi chiều kia, hai thầy phải cãi cọ nhau giữa đường coi ra mất cách lịch-sự quá. Thầy thông lớn có tánh hẹp bồi nghi chạ, thầy điều dưỡng nhỏ có tánh tục mạch hay xem mà phải bị người ngờ rằng tì dông gian cùng đạo chích.

Lớn chẳng kể gì danh giá, nhỏ mà chức cũng bé lại màng gì, làm ra một trường chửi lộn giữa đường, để cho xe kéo cu-li trông vào cười hả hả. Thầy Thông tức mình, tưởng mình lớn dụng oai quyền chửi sự ít tiếng rồi thôi. Ai đa nó nhỏ mà chẳng kiên, thì ta phải đến bót thưa hầu rửa nhục.

Có xử huề vì chuyện võ bằng cớ, thầy cũng muốn tìm êm song sợ vì đây bọn xe kéo cu-li cười mình lớn làm chức thầy thông, mà phải thua một anh điều-dưỡng nên thầy kêu nài giải tòa.

Chuyện còn lòng dòng giải nhân để tòa xử rồi sẽ tiếp.

ANH-HIỀU
Ex-secrétaire à l'Inspection Bacliêu

Nam-nghĩa-lợi dit Thai-son-qua
DENTISTE
ANNAM TRUNG RĂNG
110, BOULEVARD BONNARD, 110
Chợmới Saigon

H. DELPEYRAT
Khi trước là Hãng E. POURTOU
Số nhà 33 ter, 35, 37, 39
đường Amiral Dupré Saigon
RƯỢU CHÁC RƯỢU MẠNH
RƯỢU KHAI VỊ RƯỢU TIÊU-HÓ

Muốn bán

Một dàng máy ép dầu có những:
1 máy chặt dừa
1 máy ép dầu
1 thùng đựng dầu
1 cái máy sức 45-50 ngựa
Bán giá rẻ, ai muốn mua, xin gởi thơ ngay cho M. Nguyễn-thanh-Liêm, 52 Rue Pellerin Saigon.

Lời rao

Một số vốn 80.000 quan để cho vay mà có thể vươn đất nhà cửa.

Cần bán một cái xe hơi hiệu *Renault* lo mà lực còn tốt lắm.

Xin hãy lo nơi Bổn-quán mà thương nghị.

Riêng một mình làm đại-lý
tủ sát hiệu « BAUCHE »
ở miếng Viễn-động
nầy mà thôi

L. JACQUE et Cie

Cho các bạn hàng hay
rằng có một mình xưởng
L. JACQUE et Cie
có đủ đồ khí nghệ và thợ giỏi để sửa
những tủ sắt hiệu « Bauche » mà thôi.

Coi chừng!

Đừng tin những thợ bổn quốc, họ không tài gì sửa được tủ sắt hiệu « Bauche » mà họ lại ph cho h th có.

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38 — CHOLON

Dây thép nói số 658 — Địa chỉ dây thép chữ đề: Nhị-Thiên-Đường, Cholon

CÓ BÁN CÁC THỨ THUỐC CAO, ĐƠN, HOÀN, TÁN, RẤT THẦN HIỆU NHƯ SAU NÀY:

PHỤ-QUẾ-BÁT-VỊ-HƯỜN

Phàm con người mà thủy hỏa hòa bình thì ít hay sanh bịnh.

Bởi vậy cho nên phải dùng lục-vị là để nhuận thủy Phụ-quế là vật bổ hỏa mà điều bổ chơn dương.

Và cái máy sanh huyết đều do nơi trong hỏa, ở trong hai trái thận một điểm chơn dương gọi là mạng môn, tức là chủ tướng hỏa ở mà gìn giữ lấy mạng người; cho nên người mà sanh yếu sống lâu, chết yểu, hoặc có thai cùng không đều do nơi mạng hỏa.

Thuốc nầy bổ bổ thân mạng chơn dương, giúp hỏa trợ tỳ, tiêu tán âm tà, thông trị chơn dương.

Những kẻ tinh huyết khô khan thường hay đau lưng mỏi cẳng, hoặc kém thủy mà sanh đàm rồi hóa ra chứng ho, hoặc nhức đầu xây xẩm, lỗ tai lùng bùng, chiêm bao di-tình, khô cổ ráo lưỡi, đau nóu nhức răng, xanh xao vàng vọt, hoặc thân dưới ngứa ngấm sanh ra ghẻ chốc vân vân, các chứng thảy đều dùng được.

Mỗi lần uống bốn chỉ, uống với nước muối măng mằng.

Kị ăn cải trắng và những đồ lạnh lẻo ngưng trệ.

Chư tôn có mua thì hãy nhìn cái nhãn hiệu ông Phật mập của tiệm Nhị-Thiên-Đường thì khỏi lầm đồ giả.

Mỗi hộp giá là . . . . 0$35

ĐINH-KHẤU-LÝ-TRUNG-HOÀN

Thuốc hườn nầy chuyên trị nam phụ lão ấu, hàng trệ hỏa bất sanh, thổ dương hư khí nhược; hay đau xốc hông, trạo trực muốn mửa, tạng phủ bất điều ăn uống không tiêu; bịnh hậu khiếm bổ, mạng môn hỏa suy; tỳ hư vị yếu, đau bụng la chảy; ăn uống chẳng ngon, hình thể mỏi mệt; ban đêm hay ho, ban ngày đàm nhiều; hoặc ăn uống quá độ mà sanh bịnh trùng hàng; hoặc ăn đồ lạnh lẻo sống sít, ngưng trệ, rồi bất mửa; hoặc cảm hàng tay chơn rung rẩy; hoặc nguơn khí bất điều, tinh-thần suy kém, v. v.... thảy đều trị được.

Phải dùng nước gừng lùi mà uống với thuốc.

Nói tóm một lời là thuốc hườn nầy có tài ôn trung phò dương; hễ uống nó được thường thì nguơn-khí điều hòa, tinh thần bội trương.

Bổn đường đã gắn công tìm kiếm các thứ dược-liệu cho thiệt tốt thiệt hay phối hiệp lại mà chế ra thứ thuốc hườn nầy, thiệt là công hiệu như thần, bá phát bá trúng.

Chư tôn có mua thì xin phải nhìn cho kỹ cái nhãn hiệu ông PHẬT kẻo lầm đồ giả.

THANH-TÂM NGƯU-HOÀNG-HƯỜN

Thuốc nầy chủ trị nam phụ lão ấu, thịnh lình mê sảng đàm chặn hoặc trúng phong trúng khí bất tỉnh nhơn sự, ngậm miệng cắn răng, con mắt lác lưng, tay chưn quíu rút, trúng thử phát nhiệt, ác khí xông nhâm phát cuồn nhảy nhốt, giựt tay giựt chưn; nhẩu nhảo ho hen, long óc nhức đầu; xây xẩm tối mắt, nhức nhối cả mình; hoặc bị sơn phong chướng khí, đau thất ruột gan; phong đàm ngăn trệ, khí huyết chẳng thông; thần hồn phách ám, năm ngủ chẳng yên v. v... Nhứt thiết các chứng bịnh nguy cấp phải dùng thuốc nầy; ấy là một thứ thuốc khởi tử hồi sanh, phá nguy cứu cấp, công hiệu như thần.

Hễ uống nó vào thì thanh tâm trừ đàm, đã thông cửu khiếu lại tiêu trừ các dịch tức khắc an nhiên.

Chỉ như con nít mà bịnh kinh phong, cảm mạo phát nhiệt, sanh bịnh dạ đề, khô khô ọc sữa, tích trệ đau bụng thảy đều dùng được.

Người lớn mỗi lần phải uống một hườn, như bịnh đau lâu phải uống gia bội; uống với nước gừng.

Con nít phải uống nửa hườn, nấu lá bạc-hà lấy nước cho uống với thuốc, hoặc hòa với sữa mà cho uống, hoặc thoa nơi núm vú mà cho nó bú, hiệu nghiệm như thần.

Phương thuốc nầy từ được Tổ truyền đến nay, bổn đường hằng gia tâm nghiên cứu rồi chọn những thượng phẩm dược liệu tuân y theo phép chế ra mà làm hườn; uống chứng nào hay chứng nầy.

Kị ăn cá và rau cỏ sống sít lạnh lẻo và cùng kị đồ bằng sắt.

Đờn-bà có thai chẳng nên dùng

GIÁ

Hộp gấm	4 hườn.	1$00
»	2 »	0 50
Hộp cây	4 »	1 40
»	2 »	0 70

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG TIÊU-THỰC-HOÀN

Chuyên trị nhứt thiết các chứng bịnh thuộc về bao tử, ăn không tiêu, hoặc ăn đồ sanh lãnh rất nhiều, sanh ra bịnh no hơi, tích-tụ, bần thần, đau bụng, lâu ngày làm cho thân thể gầy mòn yếu đuối, ăn uống không biết mùi. Uống thuốc nầy dần dần khai vị tấn thực, trở nên tinh-thần khoái sảng, khí huyết điều hòa, thật là một phương thuốc chí bửu có danh trong thiên hạ.

CÁCH DÙNG

Dùng với nước trà;
Mỗi ngày uống 2 lần;
Mỗi lần uống 2 hoàn;
Uống trước bữa ăn 15 phút đồng hồ.

Giá mỗi hộp 10 hườn là: 0$50

AN-THAI-HƯỜN

Thường người đàn bà có thai khí huyết suy yếu, không thể giúp dưỡng thai nhi, thì hay sanh ra bịnh ụa, nhợn, (ác-trở) chóng mặt, bần thần, hễ nhọc thì làm ra chứng tiểu sản, lạc sản, ấy cũng bởi khí huyết suy nhược vị khí chẳng hòa, làm cho thai nhi không an mà phải sanh những chứng bịnh hiểm nghèo, thậm chí không phương điều trị.

Bổn Đường nghiên cứu ra hoàn thuốc an thai nầy, cứu những bịnh kể trước đó xưa nay rất nhiều. Vậy những người đàn bà có thai nên phòng bị khi mới có các chứng kể trên đây, cho khỏi lỡ đạo hòa sanh của trời đất, và dùng thuốc nầy trước khi có thai không lo đều chi bất trắc.

Cách dùng.— Mỗi lần uống 1 hoàn, sau khi 2 bữa ăn, uống với nước trà. Giá mỗi hộp 2 hườn là. . . 0$30

BẠCH TRƯỢC-CAO

Thuốc nầy để trị các chứng bịnh lậu; hoặc đái gắt, lậu mủ, hoặc trắng, hoặc vàng, hoặc lậu kê, lậu huyết chảy ra dầm dề, cứ theo phép mà dùng thì hết lại trừ dặng các chứng bịnh độc.

Trị bạch đái hạ rất thần hiệu.— Kị thai.

CÁCH DÙNG

Mỗi ngày uống ba lần, mỗi lần nống chừng 1 muỗng uống cà-phê. Cử ăn đồ chiên xào, cay nóng nầy, rượu cũng không nên uống.

Mỗi hộp giá là. . . 0$60

Thiệt-nghiệp-xưởng

F. NAM

Đường Pellerin môn bài số 149-151

SAIGON

Bổn hiệu chuyên việc tu bổ máy viết, tủ sắt đủ kiểu.

Rèn sắt bông và các thứ kim khí rất khéo lắm.

Sửa súng và đủ các thứ khí giới.

CHUYÊN NGHỀ — Mài dao lớn nhỏ, mài kéo, dao cạo, vân vân, dùng máy điện đổi mài thật bén. — *Soudure Autogène.*

Rèn các đồ phụ tùng theo kiểu vở tầm thường và đúng chữ.

RÈN GIƯỜNG SẮT

VÀ ĐỒ DÙNG NGOÀI HUÊ-VIÊN

LÀM ĐỒ BẰNG SẮT

Cửa ngõ và rào sắt, cửa và rào sắt đủ kiểu đẹp rào mả.

Làm kiểu huê-mỹ và kiểu thường. Ống khóa và chìa khóa thiệt chắc.

Có làm đồ thâu-lôi (paratonnerre) chế tạo, và sửa máy móc xe-hơi, xe máy hơi.

Làm đồ gởi đi Lục-tỉnh.

Công việc làm kỹ lưỡng mà giá rẻ.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ phụ tùng

đường Luro môn bài 99 và 101

(Đất-hộ) Saigon

TRẦN-VĂN-HIỆP, chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là xe mui, xe hai bánh, xe kiến, xe kéo, và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn; có bán đàn xe đủ kiểu, bánh xe cao-su bằng cây giá tỉ bên tây chở lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiến đàn tây, đồ bắt kế xe chiếc và xe song mã bằng da tây rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chuông đạp hai tiền, binh để thấp đèn khí đá theo xe. Sơn xe. — và sửa xe

Cúi xin quí khách có dịp đến Đất-Hộ xin ghé lại tiệm tôi một khi, trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi đa thiểu mua giúp làm ngời, thì tôi rất cám ơn hạ cố. Còn chư quí khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm món chi cũng giá cả tôi sẵn lòng hầu đáp

Chủ nhơn cẩn khải.

Xin ghé mắt !!!

TÁI PHÁT KHÁCH-LẦU

CỦA M. TRẦN-XÃO dit KHÁ

Kính cùng quí ông, quí bà, quí thầy, quí cô cùng lục châu quân-tử đặng rõ:

Bấy lâu nay tôi chán nghe sự chê khen thế cách của khách lầu, nên nay tôi chẳng nệ hao tốn ráng sức lập một cái phòng ngủ hiệu « TÁI-PHÁT KHÁCH-LẦU » ở tại đường Tổng-đốc-Phương môn bài 44 và 46 Cholon. Phòng vì rất thanh-khiết lại sáng-sủa, và mát-mẻ lắm; tiền phòng tôi tính rất nhẹ hơn các nơi, cùng trẻ tai vặt (boy) đều dễ khiến, quí khách nghỉ nơi phòng đến đặng vừa ý.

Quí-chức thừa dịp đến Cholon xin ghé tại « Tái-Phát Khách-Lầu » tạm nghỉ thì sao sao quí-chức cũng đặng vui lòng, để ở gần gare xe-lửa Cholon-Mytho cùng là bến xe-hơi đi các nơi, tiện bề cho quí chức.

Tôi cũng có lãnh may đồ y phục theo kiểu Langsa và Annam đủ kiểu, lại có bán hàng Tàu, và hàng Bắc tốt nhứt hạng, và bán đồ nữ trang theo kiểu kiểm thời rất khéo. Trừ những hiệu xe thiệt tốt là hiệu ALCYON, R. P. F., R. F. D., HIRONDELLE, BÉCÉ SPORT, C. A. F., DIAMANT, BROCHET, SPHINX, và có nhiều hiệu khác giá chừng 40$00. Lại có tiệm bán theo Epicerie, Mercerie và có bán rượu tây, bán lẻ theo consommation.

Có xe hơi hiệu de Dion Bouton 10 nguyên mới, kiểu kiểm thời năm 1923. Thừa để cho quí khách du lịch cho đã.

Vậy xin mời quí ông, quí bà, quí thầy, quí cô, thừa lúc rảnh việc xin dời gót ngọc đến tiệm tôi, thì tôi hết lòng hoan nghênh thậm trọng.

Nay kính bạch,

Chủ nhơn: TRẦN-XÃO dit KHÁ

THUẬN-TÀI

70, rue d'Ayot — Saigon

Kính trình chư quí ông quí thầy đặng rõ: Nay chúng tôi mới rước đặng một gánh hát *Ả đầu* (kêu là hát nhà trò) ở ngoài Bắc mới vô, hát tại đường d'Ayot số 70, xin mời chư quí ông, quí thầy dời gót ngọc chiếu cố.

Sau nầy xin chư quí ông, quí bà, quí thầy, quí cô ở trong Lục-châu, trong khi có việc vui mừng, mà có muốn hát hay là mùa bài bông cho vui mà kêu chúng tôi đến hát, thì chúng tôi sẵn lòng nghinh tiếp.

Madame ĐỘI-HẢI

cẩn-khải

ĐÈN LỬA KIỂU MỚI

THẮP BẰNG DẦU LỬA

Đèn lồng, đèn đứng, đèn treo

Bán tại tiệm

TRẦN-QUANG-NGHIÊM

206, đường d'Espagne Saigon

Thay cũ đổi mới

Kính cùng lục-châu quân-tử, các giới đồng bào đặng rõ. Bấy lâu cũng nhờ đồng-bào, ra ơn chiếu cố, (tưởng nghĩa thâm giao, nên mấy nhà khách-sạng của chúng tôi đến ngày nay đặng bền vững, còn thấy tên tuổi trong thương trường, thiệt là chúng tôi hết lòng hậu cảm quí khách.

Vì tình quyến thiếu càng lâu càng nặng nên chi phần đông trong quí khách đều muốn đến khách sạng của chúng tôi. Biết có *ky* cho nên số phòng càng ngày xem thành ra ít, khó nỗi bài đáp quí khách cho vừa lòng.

Vậy mấy khách-sạng của chúng tôi hiện là:

1° Hàm-Thành Khách-Sạng ở đường Général-Grimaud số 21 và 23;

2° Nam-Trung-Khách-Sạng ở đường Alsace-Lorraine số 103 và 105;

3° Nam-Hưng-Thành Khách-Lầu ở đường Amiral Roze số 18 và 20, đều mở thêm rộng rãi sạch sẽ, ngõ hầu thỏa phép tấm lòng hoài cố của quí khách trong lục-châu.

Mấy tiệm đều ở gần xe lửa Saigon-Mytho, Khách-hoà, chúng tôi sẽ hết lòng tiếp rước cho vừa ý đồng bào.

Nay kính

Quảng-ký, M. Hiệp

THI-THƠ

Tiệm thợ Bạc

NGUYỄN-VĂN-THƠM

Bijoutier, ancienne Maison de Nguyễn-văn-Giáo

N° 13 rue Sabourdin Saigon.

Kính cáo cho quí ông quí bà rõ: Nguyên tiệm nầy trước của Nguyễn-văn-Giáo, đã qua phần rồi. Nay tôi là Nguyễn-văn-Thơm là em kế nghiệp cũng làm đồ nữ-trang theo kiểu kiểm thời, những là: trâm, xuyến, kiềng, chuỗi, bông tai, nhẫn áo, vòng đeo, kiềng cổ, nơ bông, nơ đệt, đồng chiếc v... v... Đồ thứ theo kiểm thời cũng như ngày trước vậy.

Xin quí ông quí bà, muốn đóng món chi xin dời gót đến tiệm tôi, hay là viết thơ mà gởi cho bổn hiệu, thì tôi cũng hết lòng theo ý quí ông quí bà đóng món chi thì tôi cũng hết lòng cẩn thận mà gởi đến cho quí ông quí bà dùng.

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-THƠM

Bijoutier 13, rue Sabourdin SAIGON

FABRIQUE DE CASQUES FANTAISIE

Vente en gros et détail

GRAVURE sur MÉTAUX et MARBRE

TRẦN-DUY-BÌNH

Đường Guigneman (đường d'Adran cũ)

SAIGON

TIỆM LÀM NÓN ĐỦ CÁC THỨ

Bán sỉ và bán lẻ

Khắc các thứ con dấu bằng đồng, bản đồng, và bằng đá cẩm thạch

Bánh Quốc-Nữ

Xin chớ lầm tưởng bánh Quốc-Nữ cũng như bánh bán của khách-trú xưa nay; bánh Quốc-Nữ là bánh làm rất tinh khiết lại có beurre, sữa bò, chocolat và vanille, ăn không chê nào phá bụng.

Vậy quí ông quí bà, khi có dịp đi dám cưới, đám giỗ, tiệc quan, hoặc kỵ cơm chi chi, xin nhớ mua vài đồng bạc bánh lẻ, hoặc nắm hạ hộp bánh nguyên, trước cúng, sau đem ra đãi khách, thì rất đẹp miệng vô cùng.

Lại lúc đến kinh thành có việc, khi ra về xin quí ông quí bà, nhớ mua ít nhiều về cho bà con, em cháu, ngõ giúp giùm cho công nghệ gái nhà Nam được mau tấn phát.

Có trữ bán tại nhà tôi, và tại tiệm bán hàng tây, hàng tàu, của chú tôi, là M. Nguyễn-khắc-Trương, ở đại lộ Bonnard, số 82.

NGUYỄN-THỊ-THÀNH

Propriétaire de la Fabrique de Biscuits Quốc-Nữ

18 Rue Lagrandière

Saigon

XƯỞNG THỢ MỘC CHẠM VÀ CẨN CỦA

M. Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

Sinh năm 1900

Xưởng chánh tại LAITHIÊU (THỦ-DẦU-MỘT) Quan-lộ Đường mé sông chợ đi ra

TIỆM KHÁNH CÓ THỨ ĐỦ MÓN

1° Tại Nhựt-trường mé sông, mới bến tàu và xe-hơi; 2° Tại Cầnthơ đường mé sông, ngay cửa tàu của khách-trú; 3° Tại Trảng-bàng đường cái, ngay Tòa-bố; 4° Tại Hưngđịnh đường mé sông, mới bến tàu.

Xưởng nầy có đóng sẵn đủ thứ bàn, ghế, tủ, võng, đều đóng bằng cẩm-lai nhơn: Trắc, Gõ-bàu và Gõ mà chế tạo nhiều kiểu khéo lắm, thực thiệt là tinh-mỹ, không hề giả-dối. Bấy lâu danh tiếng được chư quí vị hậu ái khen ngợi vì sự kỹ-càng chắc-chắn rất vừa lòng.

Kính mời quí khách đến xem chơi, hoặc mua hay là đặt theo ý, tôi cũng lòng tiếp rước và hết ân cần.

Muốn đặt và đây thăm thì đề: NGUYỄN-HIỆP-HÒA, Laithiêu.

H. Humbert

78, Boulevard Bonnard

Bijoux FIX

Có bán đồng hồ trái quít và đồng hồ đi đúng giờ lắm, giá rẻ như mua bên Tây.

Đồng hồ trái quít thứ thường số 13 vỏ bạc 130 quan.

Đồng hồ trái quít thứ thường số 16 vỏ có chạm 95 quan.

Đồng hồ trái quít thứ thường số 16 vỏ bạc có chạm 150 quan.

Đồng hồ trái quít hiệu *LIP* số 1 vỏ bạc 195 quan.

Đồng hồ trái quít hiệu *LIP* số 16 vỏ mạ vàng 235 quan.

Đồng hồ trái quít hiệu *LIP* số 16 vỏ vàng 18 ca-ra 775 quan.

Chronographes hiệu *LIP* vỏ bạc có chạm 425 quan.

Đồng hồ trái quít hiệu *LIP* thiệp giệp số 18 vỏ bạc có chạm 210 quan.

Đồng hồ trái quít của đờn bà bằng bạc có chạm số

It được vậy!!

TIỆM NAM-CHÂU KHÁCH-LẦU ở tại đường A-MI-RANH CUỘC-BẾ Saigon là nơi rất xứng đáng cho quí khách ở lục châu đến nghỉ. Mỗi mỗi đều thanh-khiết phòng thoáng rộng rãi cho mướn tính giá rẻ lắm. Nước tắm không hết.

Boy sốt sắn để sai biểu.

Chủ khoan-hòa sẵn lòng giúp qui khách trong mọi đều sở cần.

Thiệt vậy. Qui vị đến nghỉ tiệm NAM-CHÂU đều được như ý cả.

LÂM-VĂN-RỒI.

Kính mời.

HOTEL D'ANNAM

Nam-Việt Khách-Lầu

N. 77 à 80 Boulevard Charner

9 à 15, Rue Caraballi

Đường Kinh-lấp, đường Caraballi

SAIGON

HUỲNH-HUỆ-KỲ, Chủ tiệm,

Kính cùng Quí khách rõ: tôi dọn một tiệm ngủ hiệu là HOTEL d'ANNAM (*NAM Việt Khách-Lầu*) phòng rộng mát và sạch sẽ lắm, cũng có dọn phòng ở từng dưới đất được cậu tiện Quí-khách, xin Quí-khách thừa dịp đi Saigon xin đến tiệm tôi mà nghỉ tấy lắm thong thả lắm.

Lại tôi mới mở thêm một giải phòng ngánh rất mát mẻ tại đường Caraballi, trước nhà hàng Lương-Hữu từ số 9 đến số 15.

HUỲNH-HUỆ-KỲ cẩn khải.

TÂN TÂN HIỆP THÀNH

Ở tại đường Vienot số 40 ngan chợ Saigon mới

HUỲNH-VĂN-NHUNG, kế-nghiệp

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiểm thời, làm đã mau mà lại khéo, lại có làm ở ăn trầu có chưng bằng đồng xi nikên (Nickelé) qui khách ở Lục-châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thơ thương nghị. Đồ làm rồi sẽ gởi lập tức Contre Remboursement, nghĩa là đem tiền đến đóng cho nhà thơ mà lấy đồ.

HUỲNH-VĂN-NHUNG, cẩn-bạch.

Imp. du Đông-Pháp Thời-Báo 84, rue Sabourdin

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-PHÚC

ABONNEMENTS

Indochine		Union postale	
Un an	5 00	Un an	10 00
Six mois	3 00	Six mois	6 00

Annonces Légales
0 $ 10 la ligne de 6 points sur justification de 9 centimètres quelle que soit la page

Annonces Commerciales
On traite à forfait

Đông-Pháp Thời-Báo

Le Courrier Indochinois

東法時報

NĂM THỨ HAI SỐ 312
Ngày thứ sáu
17 Juillet 1925

Tổng-lý: NGUYỄN-KIM-ĐỊNH
Chủ-bút: NAM-KIỀU

BÁO QUÁN
71, đường Mac-Mahon, 71
SAIGON

Dây thép nói (Téléphone)
Số 224

GIÁ BÁN

Đông-Pháp		Ngoại-Quốc	
Một năm	8 $ 00	Một năm	10 $ 00
Nửa năm	5 00	Nửa năm	6 00

Mua báo phải trả tiền trước
Mandat và thơ để gởi M. NGUYỄN-KIM-ĐỊNH
Báo báo về việc buôn bán hay là việc quảng cáo thương nghị trước

MỖI TUẦN XUẤT BẢN 3 LẦN, NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 8893

NHỮNG CÂU TỤC-NGỮ CÓ HẠI CHO NGƯỜI MÌNH?

IX

Câu tục-ngữ : « giàu đổi bạn sang đổi vợ ». — Trong ngũ-luân đạo bậu bạn với đạo vợ-chồng là hai đạo rất quan-hệ, duyên tơ-tóc nghĩa giao-du, một ngày nên nghĩa, huống chi đã cùng nhau quen hơi bén tiếng; cùng nhau chí núi thề non ; trăm năm tạc một chữ đồng, hiểu biết tâm-sự của nhau ; cùng chung gia-định với nhau ; vận-mạng tương-lai cùng hưởng với nhau, dầu rủi gặp khi tật-bịnh tử-táng mà tình keo-sơn gắn-bó vẫn không chút đổi-dời, có đâu vì cái cảnh-ngộ bên ngoài như kẻ giàu người nghèo kẻ sang người hèn mà đến thay bạn đổi vợ là người tình sâu nghĩa nặng với mình, khi còn nghèo thì chơi với bạn nghèo, tới khi giàu thì lại bỏ bạn nghèo mà tìm chơi với bạn giàu, khi còn quê thì lấy vợ quê, tới khi sang thì lại bỏ vợ quê mà lấy vợ sang, quả như câu tục-ngữ này thì vợ-chồng bậu-bạn đối với nhau là do cái ngoại-cảnh giàu-sang nghèo-hèn nó xui-nên, chớ thiệt ra chẳng có tình-nghĩa gì cả, chẳng có đạo-lý gì cả, nếu vậy thì vợ-chồng bậu-bạn chẳng quá như món vật dùng thay-đổi, chẳng đáng buồn đáng chán lắm rư! — Nước ta tự cổ vốn xưng là một nước có phong-hóa có lễ-nghi, nhứt là trong đạo vợ-chồng đạo bậu-bạn lại càng chú-trọng, những trang nghĩa-hữu cùng nghĩa-phu nghĩa-phụ, còn như gương treo trước mắt, pháo nổ bên tai, câu ngạn-ngữ nầy chắc chỉ do ở mấy kẻ bạc-tình tạ-khẩu nói ra, chớ những người còn có đôi chút lương-tâm thì chắc không thèm nói đến. Song la câu tục-ngữ này ở đời trước thì là một câu xuất-ngôn quái-gở, chớ ở vào đời nầy thì lại là một câu chuyện thường, nầy ai chẳng thấy trên báo-chương hằng ngày những câu than vãn, nào là anh-em chí-thiết, mà tới khi vẻ-vang thì « lờ » nhau đi ; nào là vợ-chồng trao xương gởi thịt cho nhau, mà vì ham những vẻ phú-quý bề ngoài đến nỗi lìa-bỏ nhau như giép rách ; vợ chồng đời nay, bậu bạn đời nay càng nói đến lại càng thêm chán, cái câu « giàu đổi bạn sang đổi vợ » đã là cái mặt-nạ che mặt cho những kẻ vô-nhơn bạc-nghĩa rồi ! Vua Quang-Vỏ nhà Hớn trước có một người chị gái góa chồng muốn gả cho một người đại-thần là Tống-Hoằng nhơn bảo Tống-Hoằng rằng : « lời tục-ngữ nói : « giàu đổi bạn sang đổi vợ » có chăng? » — Tống-Hoằng đáp : « thần thường nghe : bậu bạn chơi với nhau khi nghèo-hèn không nên quên nhau ; vợ-chồng ăn-ở với nhau khi cơm sung cháo đến không nên bỏ nhau ». Này ký-giả xin mượn câu ấy mà kết-thúc bài nầy !

Câu tục-ngữ « một miếng giữa làng bằng một sàng xó bếp ». — Câu nầy còn thông-dụng ở những cửa miệng người thôn-quê xứ Bắc-kỳ, ai chẳng biết rằng xứ Bắc-kỳ mấy năm nay mới thi-hành điều-lệ cải-lương, tính-giảm những việc ăn-uống xa-phí ở các nơi hương-ẩm, chớ còn trước kia tục hương ẩm hãy còn nặng-nề lắm, lắm người đến vong-gia thất-thổ vì những nỗi trả nợ miệng lẫn nhau, tục-lệ thì càng ngày càng nặng ; sanh-nhai thì càng ngày càng co-hẹp ; khốn nỗi cái óc người mình đã in sâu rằng một miếng ăn ở nơi đình-trung có thể quí hóa bằng mấy mươi miếng ăn ở nhà, vì vậy mà hương-ẩm đặt ra, đóng-góp nhau mà ăn ; bóc-lột nhau mà ăn; ăn chán rồi đi kiện, kiện lại chỉ béo những hạng quan tham lại nhũng. cái tâm-lý của người mình đối với miếng ăn thiệt cũng kỳ thay ! Huống ở vào thời-buổi ngày nay, cái thế-giới của người là thế-giới bao-la vô-hạn, mà cái thế-giới của mình là cái thế-giới giữa-làng trở lại ; cái hi-vọng của người là cái hi-vọng tối-cao tối-đại, mà cái hi-vọng của mình là cái hi-vọng ở một miếng giữa làng, vậy thì còn mong sanh-tồn được sao ! — Tuy vậy, gần nay chánh-phủ đã hạ nghị-định hương-chánh cải-lương, các làng đã thấy lục-tục canh-cải, ta mong rằng cái câu « một miếng giữa làng bằng một sàng xó bếp » nầy không còn phưởng-phất ở cửa miệng người mình nữa.

NAM-KIỀU.

Kết quả cuộc thi

bằng-cấp sơ-học tại Saigon

Certificats d'études Primaires franco-indigènes

Bổ học trò thi		Bổ học-trò đậu
Trường Richaud	90	14
» Chợdũi	57	7
» Taberd	153	45
» Ng.-xích-Hồng	28	21
» H.-công-Phát	58	18
» Ng.-phan-Long	18	12
Internat Dakao	15	13
Nữ Học-Đường	14	10
Trường Nhà Trắng (Sainte Enfance)	28	4
Học trò ngoài (libre)	142	38

Nếu tính theo pourcentage thì trường Internat Dakao đặng chiếm số hơn. Vậy bổn-báo xin vì khích-khuyến sự-học mà ngợi-khen trường Internat Dakao.

Xứng đôi vừa lứa hử

— Nè, áo dài chẳng nộ quần lửa...
— Cha chả, bảy mươi có của cũng vừa mười lăm nửa đa..!

HƯỚNG TRUYỀN

Đất động tại Ca-li-phọt-nia

Mới rồi khắp quận Ca-li-phọt-nia thuộc Bắc-Mỹ động đất rất dữ dội. Ngay giữa phường Sauta-Barbara là nơi đô-hội nhứt ở châu thành Los-Angelès sóng đất dội rất mạnh, lầu dài, nhà cửa đều đổ, dây điện thoại đều đứt khúc, các nơi chứa nước và ống hơi đều nổ, cây nước đổ đường sá đều ngập. Sau khi động đất mọi nơi đều phát hỏa. Gần hồn sườn núi sóng đất dào một khoản rộng hơn mười hải lý lấp cả đường xe lửa. Nhơn khi nhà khám lớn đổ, tù vượt ngục trốn ra rất nhiều. Chánh-phủ đã hạ lịnh cho lính thủy lịnh bộ canh giữ mọi nơi rất nghiêm nhặt. Động đất lần nầy làm hao hại rất nhiều, hơn 65 người bị thiệt mạng, hơn ba vạn người chưa có chỗ ở, đương cho chôi bên đám nhà đổ nát nghinh ngang.

Pháp

Phòng giữ các thuộc-địa

Quan Thuộc-địa thượng-thơ nhóm các viên cố-vấn nghị-viện hội-vô việc quan phòng các thuộc địa ở xa Pháp. Quan thuộc địa thượng-thơ nói rằng : muốn trị an các thuộc địa thì phải cần đến dân bổn xứ giúp sức và phải sửa sang khí giới lại cho được hằng hòi.

Nghị-viện bỏ trống

Sau khi bỏ thăm, các nghị-viên thấy số tiền thâu nhập các khoản là 33.150.844.678 và số tiền chi-phí các khoản là 33.137.180.618 không được thăng bằng đều giải tán.

Lời bố cáo của thượng-thơ bộ Hộ

Quan thượng thơ Caillaux đã tuyên bố tại quận Mans rằng ngài sẽ hết sức trù tính cho tài chánh trong nước khỏi sa sút, ngài sẽ xin nghị viện đồng tình giảm các cuộc chi phí vô ích. bớt quan lại, trả nợ cho đồng minh để giữ quyền lợi cho nước nhà.

Pháp Đức giao hiếu

Quan ngoại giao bộ thượng thơ Briand với Von-Hoesh đã ký giấy về việc buôn bán của Sarre với nước Đức. Nghị viện sắp chuẩn y.

Việc Maroc

Báo Matin có đăng tin rằng đại tướng Naulin quản đốc các đạo binh ở Maroc đã xét ra rằng chiến sự ở Maroc mà còn lôi thôi là tại dân bổn xứ đang nổi động. Đại tướng nói rằng Tây-ban-nha đã cùng Pháp đồng tâm hiệp lực không chống thì chẳng cùng dẹp an được quân giặc. Ngài rất vui lòng nhận khí giới và điều khiển quân của Chánh-phủ gởi sang. Ngài nói rằng đồn lũy ngày nay rất bền chặt và bọn địch quân cũng đã yếu thế rồi, nhưng cũng không nên xem thường xem khinh, phải nên theo thì giờ theo phép tắc, theo lòng người mới trọn thắng được.

Báo Journal nói rằng sự kết quả của cuộc Pháp-Tây hội nghị ở Maroc sẽ làm cho tướng Abd-el-Krim phải nhận các điều khoản trong hòa ước sau nầy : Nếu tướng Adb-el-Krim không thuận thì hai nước quyết chiến, đánh cho đến cùng mới thôi.

Báo Journal nói rằng các đạo quân Pháp đã kéo đến Chéchouan là nơi quân nghịch tụ hội rất nhiều và chống chỏi bấy lâu nay rất dữ dội.

15 Juillet.— Ở miền Ouezzan bình tịnh không có đều gì, ở miền Tây xứ Fesol Bali quân Pháp đã đuổi được quân nghịch, hiện nay chỉ còn một bọn quân nghịch ở miền Nam xứ Ouergha. Về phần đất thuộc Tây-ban-nha quân nghịch đánh vào rất dữ dội.

Một đám rước rất long trọng

Vua xứ Maroc rước quan Thống chế Lyautey và quan Đô đốc thủy quân Tây-ban-nha là Guerra tại Rabat một cách rất long trọng. Hai ông nầy đã bỏ Rabat đến Centa.

Tin ở Fez

Có tin rằng một bọn quân nghịch đánh vào đồn trên con đường rất trọng yếu ở phía nam con sông Ouergha. Quân nghịch đánh rất dữ dội nhưng sau phải bị thảo lui và trốn về miền Bắc. Ở miền Bắc hạt Bad Morouj gần Taza quân Pháp đánh quân nghịch được trọn thắng.

Tin nước Tàu

Trung Nga đồng minh

Báo Zeit đăng tin rằng quan binh bộ thượng-thơ nước Nga đã truyền lịnh cho quân lính cờ đỏ rằng : Nay Anh Nhựt hai nước đã quyết phá nước Tàu thì quân Nga phải chung lưng với Tàu để trừ Anh hầu mưu cuộc thống nhứt thiên hạ, và mưu việc hòa bình cho thế giới.

Bắckinh.— Một đạo phi cơ của Nga đã tới Bắckinh ngày thứ hai hồi một giờ chiều, nay đã nhập vào đội tàu bay của Phùng-ngọc-Tường. Phùng đã thay mặt cho Trung-hoa điện cho thủ lãnh bọn lao động ở Luân-đốn phản khẳng cái chủ nghĩa đế quốc của Anh, đại khái nói rằng : Trung-hoa chịu nhịn nhục đã lâu rồi bấy giờ không thể chịu được nữa. Hiện nay Phùng đã chỉnh bị đại đội quân mà chờ ngày khai chiến với Anh. Trương-tác Lâm cũng đồng tình với Phùng. Nghe đâu tại có một đội máy bay của Đức mới tới nước Tàu, chắc rằng trong thế giới sẽ xảy ra một cuộc chiến tranh rất to. Nghe tin rằng Tôn-dật-Tiên phu nhân đã đến Bắckinh để dự cuộc đồng tình của quốc dân đảng tổ chức.

Anh Nhựt đồng minh

Theo báo Nhựt (báo Yorosa) tin rằng nay mai ở Tokyo sẽ có một cuộc hội nghị về việc Anh Nhựt đồng minh đặng giữ cuộc hòa bình ở cõi Viễn-đông. Quan ngoại tướng Nhựt và quan sứ thần Hồng-mao sẽ thay mặt cho hai chánh-phủ thương lượng việc ấy.

Hoa-kỳ, Hồng-mao, Nhựt-bổn mật ước cùng nhau

Có tin rằng Hoa-kỳ, Hồng-mao, Nhựt-bổn ba nước đã cùng nhau ký một tờ mật ước quyết chung lưng ra giữ quyền lợi ở Viễn-đông, không cho tụi công sản tràng xuống nước Tàu.

Hồng-mao trung-lập

Hồng-mao nhứt thiết không chịu cang dự về việc rối loạn tại Maroc. Chánh phủ Hồng-mao nói rằng việc ấy là việc riêng của Pháp và Tây-ban-nha chớ Anh không dính dấp gì đến.

Nam-Mỹ lại có loạn

Equateur.— Ở Equateur lại có người vận động dấy loạn. Tướng Francisco-Comez đã dấy loạn ở Quayaquil. Mọi nơi đều có người tiếp ứng.

Nhựt-bổn muốn trồng bông ở Đông-pháp

Ông nghị Seiyuhonto (thuộc về phái chống chánh phủ Nhựt) đã xin Chánh phủ cho phái bộ sang Tàu và sang Đông-pháp ta khảo địa chất để người Nhựt có sang trồng bông ở bên ta. Ông nói ở Tàu và ở Đông pháp trồng bông rất có lợi. Nước Nhựt sau nầy cần dùng bông không phải đi đâu xa. Chủ Nhựt cũng kỳ không biết chú nói cái gì thế, hay là chú chê anh em Việt Nam tôi không biết trồng bông hay sao? Anh em ta hãy mau mau trồng bông đi nếu chậm thì chú Nhựt lại đến chiếm mất.

BÀN PHIẾM VỀ

THẾ GIỚI NGÀY NAY

Đã sanh ra kiếp làm người có tai có mắt có miệng có não thì cũng phải nghe, thấy, nói, nghĩ, như người ta chớ tự ty tự hạ quá, cho mình là kém dở không như ai rồi làm đui làm điếc, làm câm, làm ngu, cam chịu một đều nín hơi lặng tiếng, chi chi chích chích mãi thì cũng phí của trời. Người ta nói đông nói tây nói chuyện ông sao trên trời, thì mình cũng bắt chước theo chơn nói gót nói câu chuyện thế giới ngày nay chơi, tưởng cũng không phải là quá! Tuy rằng mình không có học thức siêu việt như ai, không đủ kiến văn xa rộng bằng ai, việc chánh trị mình mờ, việc kinh tế mình mít, nhưng mình cũng có ngồi lõm chút đỉnh thì cũng nói khoét trong giây phút mà chơi.

Việc trong thế giới ngày nay rối như tơ vò, người trong chánh giới của các nước ruột quá xâu dưa, dân trên ngũ châu xôn xao như ong vỡ ổ, chỉ có dân nước mình gặp may được thái bình vô sự, muôn việc đều nhờ mấy ông thuộc địa đại thần lo giùm cho cả. Từ khi trận giặc long trời lở đất vừa rồi thì trong thế giới, người nước nào cũng rùng mình ghê những tấn kịch chặt xương xẻ thịt mà hồi tâm. Những nhà có nhân đạo đều hô-hào lập cuộc vạn-quốc-liên-minh để giữ sự hòa bình cho thế giới, nhưng việc ấy chẳng qua cũng là một đám hồng vân xuất hiện trong phút chốc rồi bị ngọn gió oan-nghiệt thổi tới bạt đi. Ông Vinh-Xông (Wilson) là người chủ trương và đề xướng lập cuộc vạn quốc liên minh, nhưng chưa thành mà bị cảnh nghịch đánh đổ, thành ra liên minh thì có mà hoà bình thì không. Hai chữ hoà bình ngày nay chẳng qua cũng là một sự mộng tưởng mà thôi.

Các nước bên Âu Mỹ ngày nay lấy hai chữ hoà bình làm câu giáo đầu, làm màng che mắt người đời, chớ thật ra thì chẳng có nước nào là không tiềm tâm mưu đồ xâm lược. Chính nước Huê-kỳ là một nước có tiếng là nhân từ, thế mà Phi luật Tân mấy phen xin độc lập, nào có thấy gì đâu ? Chẳng qua cũng là một trò gạt trẻ cho khỏi rầy khóc mà thôi vậy.

Hoa kỳ, Nhựt bổn, Hồng mao, Pháp, Ý, đề xướng lên việc giảm binh bị, lập cuộc hội-nghị Hoa-thạnh-Đốn, nhưng thiệt tình ra không có nước nào là không đóng chiến hạm, đóng tàu bay, dưỡng binh súc-nhuệ. Họ cũng làm mặt phá ít chiếc tàu, song để mắt xem lại thì tàu ấy cũng là đồ mục, để mà ích gì. — Nước Nga la Tư thì xướng lên cái chủ nghĩa đại đồng, coi nhân loại đều là một giống không phân vàng đỏ trắng đen, không luận giàu nghèo sang hèn, xem nhau như anh em, coi nhau như tay chơn, không chém giết nhau, không xâm phạm quyền tự do của ai, nghe qua thì ai lại không thích không phục, không thờ phụng cái chủ nghĩa ấy, nhưng chỉ là lời nói đầu lưỡi mà thôi, chính nước Nga la Tư cũng vẫn còn giữ quyền chuyên chế, chính dân Nga-la-tư cũng vẫn dùng súng ống để giết người. Cái chánh sách thuộc địa của họ tuy rằng ôn tồn hơn các nước khác, nhưng họ dùng cái thuật *chỉ thác lần* thì cũng không kém chi cái chánh sách *gỏ đầu lấy của* của người Nhựt. Tưởng rằng cái phép móc túi không cho thấy, giết mòn không cho hay lại còn độc ác hơn cái chánh sách kia nhiều.

Người Hoa-kỳ tuy rằng không mưu đồ xâm lược đất cát gì, nhưng họ rất sùng bái cái chủ nghĩa làm giàu quá, họ không chịu nhường ai, mà cũng không thương ai, họ thuyết nhân nghĩa ở Viễn-Đông để dụ người ta mua hàng-hóa của họ, cho thế lợi họ ngày ngày bành trướng thêm lên. Họ xâm lược bằng cách gián tiếp, khôn thật ! Người Anh, người Pháp, người Ý, người Nhựt giành nhau mối hàng trên chợ Viễn-Đông, chẳng những họ lo khoáng trương về đường kinh-tế mà thôi, họ còn thừa cơ thất thế để tay vào việc chánh trị. Họ xúi người Tàu chia rẽ nhau lập ra bè đảng, tranh giành nhau bằng cái miếng mộc để họ bán khí giới lương-thực. Nói rất lại là để thâu lấy đồng tiền bỏ túi. Hoa-kỳ và Nhựt-bổn hai bên giành nhau miếng mồi mà dân nội gần xung đột nhau. Hoa-kỳ thì xúi người Triều tiên nổi loạn đăng lập thành một nước tân-giáo công hòa ở Viễn-Đông : mèo thì tham ăn, mỡ đã vào miệng đại gì để trật ra ngoài, Hoa-kỳ khôn mà Nhựt-bổn lại thua gì, vì vậy nên mới có câu chuyện Mỹ-Nhựt chiến tranh ở Thái-bình-dương vậy. Nhựt hâm Hoa-kỳ, Hoa-kỳ trả thù thiết luật hàng cấm di dân, đuổi người Nhựt không cho ở Ca-li-phọt-nia nữa. Nhựt cho chiến hạm lên sông Khương-tử (Tàu) tập trận để thị oai với Hoa-kỳ chơi, Hoa-kỳ cũng cho các đạo chiến thuyền và một đội phi cơ đến đảo Hay-vai tập trận để tỏ ý rằng không thua chi Nhựt. Dân Nhựt cấm tức về việc Hoa-kỳ choán mối hàng của mình ở nước Tàu, về luật hạn chế dân Nhựt sang Hoa kỳ, về việc người Triều-tiên biết không biết bao nhiêu người Nhựt trong khi động đất, đều nhao nhao lên đòi khai chiến với Hoa kỳ, nhưng chánh phủ Nhựt thì không thể, rất khôn ngoan. Chánh phủ Nhựt vẫn giữ cái thái-độ ôn-hòa là vì một là Nhựt mới bị thiên tai, hai là nền kinh tế của Nhựt không được vững chắc, ba là Nhựt chưa kiếm được nơi tiêu thụ hàng hoá của mình, nếu nay không buôn bán với Hoa kỳ thì bán hàng hoá nơi nào cho hết, bán hàng hóa không chạy thì công nghệ ngưng trệ, tài chánh khuân bách, nền kinh tế đổ nát, nước Nhựt phải nguy. Nhựt làm tai điếc mắt ngơ chịu nhẫn nhục là vì có bấy nhiêu cái nguyên nhân. Nhựt nay ngoài làm mặt ôn hoà nhưng trong vẫn chỉnh bị binh mã, buộc lính Nhựt phải học võ Anh, buộc học trò phải học võ Nhựt, kéo các chiến thuyền tập trận trong các bình cảng ; mới đây lại nghe Nhựt mua bông và mua mau-ga-ne rất nhiều chẳng biết Nhựt có quyết chiến với Hoa kỳ hay không ? Người ta đồn rằng Nhựt sắp đánh Tàu thì không có lẽ. Nhựt năm trước đã một phen đồng minh với các nước Thái tây, tham dự cuộc Âu-chiến, song sau khi thắng trận khải hoàn, ai cũng có phần thịt ngon mỡ béo mà Nhựt thì gặm xương. Dân Nhựt đã nhiều phen than phiền rằng nước Nhựt là con chó giữ cửa. Và lại Anh với Nhựt ngày nay không đồng minh, mà Nhựt với Hoa kỳ thì đã xích mích, nếu nay không lấy Nga lấy Tàu làm kẻ chung lưng, không lấy đất Mãn-Châu, Mông-cổ, Tây-bá-lợi-á làm nơi để chơn cho người Nhựt. Nếu Nhựt không lấy Tàu làm kẻ ý ỷ thì lấy ai ? Nhựt đồng-minh với Tàu là lẽ tất-nhiên phải có. Mới đây lại có tin chánh phủ Nhựt đã tuyên bố rằng Nhựt không cần dự gì đến việc nội-chánh của nước Tàu. Một tin đó cũng đủ tỏ rằng Nhựt vẫn giữ niềm hòa-hiếu với Tàu vậy.

Về phần nước Pháp thì ở ngoài dân Rif-phanh nổi loạn, ở trong thì tài-chánh khuẩn-bách, chớ Đức lại cù-cưa không trả nợ, anh Hoa-kỳ thì chầm hầm nín đòi. Đã mấy phen muốn xóa nợ cho xong, nhưng xóa lại không được. Chánh trị trong nước rối như tơ vò gỡ mãi vẫn không ra. Việc trong nước còn thế huống là việc ngoài ; Tiền đâu mà đỡ ra để khoáng trương thế-lực mình ở cõi Viễn-Đông. Nước Nga bây giờ rất mạnh, nước Đức thì cũng đã lại nghinh, còn Anh thì có thế, Ý thì trung lập. Các nước có tiếng mạnh ở Âu châu đã đến thời kỳ lạn-bật rồi, anh Tàu dòm hành biết được mối nổi lên. Biết các nước Âu Mỹ bấy lâu nay gạt mình, xúi anh em xâu xé đặng thủ lợi. Mấy hồi loạn lạc bởi ai nên nỗi, bây giờ muốn thống nhứt, thống nhứt sao đây ? Vì ai xui dục thì phải trừ ai ; bởi lẽ ấy mới sanh ra cái phong-chào đình công tẩy-chay người ngoại-quốc, đốt các nhà Lãnh-sự, phá nhà